

Uppföljning av moderna beredskapsjobb i staten

Redovisning 2

MISSIV

DATUM
2018-05-24
ERT DATUM
2017-02-23

DIARIENR
2017/46-5
ER BETECKNING
A2017/00436/A

Regeringen
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Uppdrag att följa upp moderna beredskapsjobb i staten

Regeringen gav i februari 2017 Statskontoret i uppdrag att följa upp regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten.

Statskontoret överlämnar härmed den andra redovisningen av fyra. Statskontoret ska senast den 1 oktober 2017, 1 juni 2018, den 1 juni 2019 och den 1 juni 2020 redovisa det samlade utfallet av regeringens satsning på moderna beredskapsjobb till regeringen.

Generaldirektör Tony Malmberg har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff, utredare Sara Berglund, utredare Ola Norr och utredare Maria Karanta, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Tony Malmberg

Maria Karanta

Innehåll

	Sammanfattning	7
1	Moderna beredskapsjobb i staten	11
1.1	Myndigheterna ska eftersträva att anställa personer i beredskapsjobb	12
1.2	Villkor för de moderna beredskapsjobben	12
1.3	Praktik i staten är en parallell satsning	14
1.4	Statskontorets uppdrag att följa upp de moderna beredskapsjobben	14
1.5	Disposition	17
2	Omfattningen av moderna beredskapsjobb till och med den 31 mars 2018	19
2.1	Närmare 1 500 personer har fått beredskapsjobb i 133 myndigheter	19
2.2	Beredskapsjobb i alla län	21
2.3	Hälften långtidsarbetslösa och hälften nyanlända	22
2.4	En fjärdedel av beredskapsjobbarna har haft praktik i staten tidigare	25
2.5	Drygt 2 000 beslut om moderna beredskapsjobb	26
3	Planer och arbetsuppgifter för beredskapsjobben	29
3.1	Antalet myndigheter med beredskapsjobb har ökat stort	29
3.2	Myndigheterna planerar för fler beredskapsjobb	30
3.3	Regeringens ambition för 2018 ser ut att överträffas	32
3.4	Beredskapsjobb hos de allra flesta myndigheterna om ett år	34
3.5	Många myndigheter ställer krav på utbildning för beredskapsjobben	35
3.6	Framför allt enklare arbetsuppgifter men även kvalificerade arbetsuppgifter förekommer	37
4	Förutsättningar för moderna beredskapsjobb	41
4.1	Knappt hälften av myndigheterna anser att förutsättningarna för beredskapsjobb är bra	41
4.2	Det finns tydliga utmaningar men också framgångsfaktorer	42
5	Avslutande diskussion	53
5.1	Viktigt att bevaka jämställdheten framöver	53
5.2	Det behövs mer vägledning om lämpliga arbetsuppgifter	54
5.3	Viktigt att bevaka att de lågutbildade inte utesluts från beredskapsjobben	55
5.4	Myndigheterna behöver prioritera beredskapsjobben om de ska ge mervärde	56
5.5	De största myndigheterna behöver anställa ännu fler för att målet ska nås	56

Bilagor

1	Regeringsuppdraget	57
2	Tabell med antal unika personer som har fått moderna beredskapsjobb per myndighet, 1 januari 2017–31 mars 2018	61
3	Enkät till myndigheter	65

Sammanfattning

Moderna beredskapsjobb i staten är en satsning som infördes från och med 2017. Regeringens mål är att beredskapsjobben ska sysselsätta 5 000 personer år 2020. Ambitionen för 2018 är 2 000 beredskapsjobb. Satsningen innebär att de statliga myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Målgrupperna för satsningen är långtidsarbetslösa eller nyanlända personer.

I denna promemoria redovisar Statskontoret resultaten från den andra uppföljningen av moderna beredskapsjobb. Den första uppföljningen redovisade vi den 1 oktober 2017.

Underlaget för uppföljningen är statistik om de moderna beredskapsjobben från Arbetsförmedlingen och en enkät till 204 myndigheter. Vi har också intervjuat företrädare för nio myndigheter.

Närmare 1 500 personer har fått moderna beredskapsjobb

Under 2017 och till och med den 31 mars 2018 har 133 myndigheter anställt närmare 1 500 personer i moderna beredskapsjobb. Vid Statskontorets förra uppföljning hade 65 myndigheter inrättat drygt 500 beredskapsjobb. Den uppföljningen gällde perioden fram till den 31 juli 2017.

Det är några stora myndigheter som står för de flesta beredskapsjobben. Arbetsförmedlingen har totalt anställt 600 personer sedan starten, vilket motsvarar fyra av tio av alla som har fått beredskapsjobb. I den förra uppföljningen stod Arbetsförmedlingen för två tredjedelar av alla beredskapsjobb. Skogsstyrelsen har sedan starten anställt drygt 240 personer. Kronofogden och Försäkringskassan har anställt 75 respektive 55 beredskapsjobb.

Nu har två tredjedelar av myndigheterna anställt beredskapsjobb jämfört med en fjärdedel vid första uppföljningen sommaren 2017.

Jämn fördelning på målgrupperna men ojämna könsfördelning

Närmare hälften av de som har fått beredskapsjobb är nyanlända (44 procent). Ungefär lika många är långtidsarbetslösa (45 procent).

Det är fler män än kvinnor som har fått beredskapsjobb, 57 procent män respektive 43 procent kvinnor. Det är framför allt i gruppen nyanlända som kvinnorna är i minoritet (31 procent kvinnor). Könsfördelningen är ganska jämn bland de inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin som har fått beredskapsjobb (52 procent kvinnor).

I huvudsak enkla jobb men få med låg utbildning har fått beredskapsjobben

Regeringens intentioner att beredskapsjobben ska vara enkla jobb verkar på det hela taget vara uppfyllda. Statskontorets enkät visar att beredskapsjobben i de största myndigheterna som har de allra flesta beredskapsjobben innehåller främst enklare arbetsuppgifter inom intern service, arkiv och enklare administration.

Men Statskontorets enkät visar också att många myndigheter har svårt att ta fram enklare arbetsuppgifter, särskilt mindre myndigheter. Därför har de inrättat mer kvalificerade beredskapsjobb. En viktig orsak till detta som framkommer i våra intervjuer är att många myndigheter inte längre har kvar intern service i egen regi och därför har svårt att hitta enklare administrativa arbetsuppgifter.

De som har fått beredskapsjobb har ofta hög utbildning. Av alla beredskapsjobbare har 55 procent eftergymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå, medan 28 procent har som mest gymnasium. Drygt hälften av myndigheterna anger att de flesta av deras beredskapsjobb kräver minst gymnasieutbildning. En femtedel anger att de flesta jobben kräver eftergymnasial utbildning.

Sammantaget ger detta en komplex och något motsägelsefull bild av att enkla jobb kombineras med ganska höga krav på utbildning och beredskapsjobbare med hög utbildning. Statskontorets uppföljning visar bland annat att myndigheter gärna anställer personer med relevant utbildning för sin kärnverksamhet även till enkla jobb. Beredskapsjobben tycks ha gett nyanlända med högre utbildning möjligheter att få svensk arbetslivserfarenhet.

Personer med hög utbildning kan självklart stå långt från arbetsmarknaden. Men Statskontoret menar att regeringen behöver ta ställning till om det ligger i linje med intentionerna med satsningen att de med låg utbildning hittills inte har fått beredskapsjobb i någon större utsträckning.

Utmaningar för myndigheterna och behov av vägledning

Omkring hälften av myndigheterna anser att de har bra förutsättningar på det hela taget att anställa personer i moderna beredskapsjobb. En fjärdedel anser att förutsättningarna är mycket eller ganska dåliga. De myndigheter som inte har beredskapsjobbare är mer negativa än de som har beredskapsjobbare.

Statskontoret bedömer att myndigheterna har ett antal utmaningar när de ska inrätta moderna beredskapsjobb. Framför allt handlar utmaningarna om att hitta lämpliga arbetsuppgifter och att kunna avsätta resurser för att handleda beredskapsjobbarna. Framgångsfaktorerna handlar exempelvis om tydlig styrning från myndighetens ledning och öronmärkta medel för beredskapsjobb.

Arbetsförmedlingen har inte tydliggjort vilka arbetsuppgifter som kan vara lämpliga för moderna beredskapsjobb. Statskontoret anser att Arbetsförmedlingen behöver ge myndigheterna vägledning om hur de kan gå tillväga för att hitta lämpliga arbetsuppgifter. Som

utgångspunkt för det arbetet skulle Arbetsförmedlingen kunna använda de exempel på vägledningsmaterial som olika myndigheter har tagit fram.

Regeringens ambition för 2018 ser ut att överträffas

Myndigheterna fick i sina enkätsvar uppskatta hur många anställda i moderna beredskapsjobb som de kommer att ha i slutet av 2018. Myndigheternas svar summerar till närmare 2 800 personer, en bra bit över regeringens ambition på 2 000 personer för 2018. Satsningen på jobb inom gröna näringar gör att Skogsstyrelsen väntas stå för närmare hälften av beredskapsjobben i slutet av 2018.

De största myndigheterna behöver anställa ännu fler för att målet på 5 000 jobb 2020 ska nås

Om myndigheternas planer stämmer kommer det att finnas moderna beredskapsjobb hos de allra flesta myndigheterna om ett år. Statskontoret vill lyfta fram två omständigheter som påverkar förutsättningarna för att nå målet på 5 000 beredskapsjobb under 2020:

- Antalet beredskapsjobb är beroende av satsningen på gröna näringar. Om jobben inom gröna näringar blir moderna beredskapsjobb hos fler myndigheter kommer beredskapsjobben att bli fler. Men om satsningen på gröna näringar inte går som planerat kommer det att få negativa konsekvenser för antalet beredskapsjobb.
- Om ett år ser det ut som att de allra flesta myndigheter kommer att ha inrättat moderna beredskapsjobb. Statskontoret bedömer att det finns en risk för att antalet moderna beredskapsjobb inte kommer att öka så mycket efter det. Det kan vara så att myndigheterna redan 2019 bedömer att de har uppnått en rimlig volym av beredskapsjobb.

Statskontoret bedömer att de största myndigheterna behöver anställa ännu fler beredskapsjobb för att öka sannolikheten för att det ska finnas 5 000 beredskapsjobb 2020. Fler enstaka beredskapsjobb hos mindre myndigheter kommer troligen inte att öka volymen så mycket som krävs för att nå målet.

1 Moderna beredskapsjobb i staten

Regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2017 en satsning på moderna beredskapsjobb i staten som ska införas successivt från och med 2017 och sysselsätta 5 000 personer 2020. Regeringen anför i propositionen att de statliga myndigheterna genom denna satsning ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet är att ge fler personer som står långt ifrån arbetsmarknaden möjligheter till ett framtida arbete, arbetslivserfarenhet och lön.¹ Ambitionen är att minst 2 000 personer ska beredas sysselsättning under 2018.²

Beredskapsjobben är subventionerade anställningar där myndigheterna får ersättning via Arbetsförmedlingen när de anställer långtidsarbetslösa eller nyanlända personer.³

Arbetsförmedlingen har ett uppdrag att etablera en organisation för moderna beredskapsjobb i staten. Arbetsförmedlingen ska tillhandahålla lättillgänglig information om de moderna beredskapsjobben, informera om hur ersättningen fungerar och matcha lämpliga arbetssökande med tjänster inom moderna beredskapsjobb. Regeringen förväntar sig att myndigheterna som inrättar beredskapsjobb tar fram lämpliga arbetsuppgifter som i dag inte utförs alls eller i otillräcklig omfattning och informerar om de lediga jobben på lämpligt sätt.⁴

Av informationen till arbetsgivaren på Arbetsförmedlingens webbplats framgår att syftet med moderna beredskapsjobb är att de ska vara jobb med lägre kvalifikationskrav. Arbetsförmedlingen påtalar också att det är upp till myndigheterna att bestämma vilka arbetsuppgifter som arbetet innehåller.⁵

Arbetsgivarverket ska inom sitt ansvarsområde svara för den information, rådgivning och utbildning som myndigheterna behöver. Det kan till exempel gälla frågor om lönesättning, anställningsprocess och gällande kollektivavtal.⁶

---

¹ Proposition 2016/17:1, *Budgetpropositionen för 2017, Arbetsmarknad och arbetsliv*.

² Myndigheternas regleringsbrev för 2018.

³ Beredskapsjobb har under lång tid, 1931–1998, funnits som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd med skiftande villkor. De var särskilt vanliga i Sverige under den internationella lågkonjunkturen i början av 1930-talet.

⁴ Regeringsbeslut 2016-11-17, *Uppdrag avseende moderna beredskapsjobb i staten*.

⁵ <https://www.arbetsformedlingen.se/For-arbetsgivare/Anstall-med-stod/Vara-anstallningsstod/Stod-for-statliga-myndigheter/Moderna-beredskapsjobb-i-staten/Fragor-och-svar-om-moderna-beredskapsjobb-i-staten.html>, 2018-04-26.

⁶ <https://www.arbetsgivarverket.se/ledare-i-staten/arbetsgivarguiden/fragor-och-svar/moderna-beredskapsjobb/>, 2018-04-26.

1.1 Myndigheterna ska eftersträva att anställa personer i beredskapsjobb

Av regleringsbrev för 2018 till i stort sett alla myndigheter framgår att de ska sträva efter att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden för att utföra enklare arbetsuppgifter. Undantagna från uppdraget att inrätta moderna beredskapsjobb är flera så kallade nämndmyndigheter utan egna anställda. Även vissa myndigheter med hög säkerhetsklassning på sina anställda är undantagna.

Det framgår även av regleringsbrev att myndigheterna ska lämna in en redovisning till Statskontoret senast den 3 april 2018 om myndighetens egna insatser när det gäller anställningar. Redovisningen ska ske enligt instruktioner från Statskontoret.

1.2 Villkor för de moderna beredskapsjobben

De som kan få ett modernt beredskapsjobb är arbetslösa som är inskrivna på Arbetsförmedlingen och som

- har deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin i 450 dagar
- är nyanländ och har fyllt 20 år samt har, eller någon gång under de senaste 12 månaderna haft, en etableringsplan
- är nyanländ och har fyllt 20 år samt deltar i etableringsprogrammet eller någon gång under de senaste 12 månaderna varit anvisad till samma program
- är nyanlända och har fått uppehållstillstånd eller uppehållskort i egenskap av familjemedlem till en EES-medborgare inom de senaste 36 månaderna.

1.2.1 Samma villkor som för extratjänster

Villkoren för de moderna beredskapsjobben är de samma som för så kallade extratjänster, med den skillnaden att de moderna beredskapsjobben enbart kan inrättas på statliga myndigheter.⁷ Myndigheten får ersättning för lönekostnaden med 100 procent av lönen upp till högst 1 140 kr per dag vid heltid. Myndigheten får ingen ersättning för arbetsgivaravgifter. Myndigheten kan också få ersättning för handledning med 150 kronor per arbetsdag under de första tre månaderna, och därefter 115 kronor per arbetsdag för resten av tiden.

Den anställde får lön och anställningsförmåner enligt avtal mellan Arbetsgivarverket och de fackliga organisationerna i staten. Detta gäller även det anställningsskydd som regleras i branschens kollektivavtal, men lagen om anställningsskydd (LAS) gäller inte. Ett modernt beredskapsjobb ger inte heller rätt till ersättning från a-kassan.⁸ De moderna beredskapsjobben får inte utföras i någon del av en myndighets verksamhet som erbjuder tjänster

---

⁷ Extratjänster finns inom offentlig sektor: hos arbetsgivare inom sjukvården, skolan, äldreomsorgen, barnomsorgen eller funktionshinderomsorgen, eller hos kommunala och statliga myndigheter som inte bedriver någon affärsverksamhet. En extratjänst kan vara både en tillsvidareanställning och en tidsbegränsad anställning. En extratjänst kan vara på deltid om den sökande har permanent nedsatt arbetsförmåga.

⁸ Särskilt villkorsavtal för vissa statliga anställningar (VASA), <http://www.arbetsgivarverket.se/medlem/moderna-beredskapsjobb/>

på en marknad. Myndigheten får inte heller ha sagt upp anställda på grund av arbetsbrist under de senaste 12 månaderna.

En individ kan ha ett modernt beredskapsjobb i högst 12 månader i taget, totalt längst 24 månader.

1.2.2 Ersättning till arbetsgivarna i efterhand

Arbetsförmedlingen beslutar om anställningsstöd för moderna beredskapsjobb och betalar ut ersättning till arbetsgivarna för lönekostnad och handledning. Under 2017 betalade Arbetsförmedlingen ut drygt 76 miljoner kronor till statliga myndigheter för moderna beredskapsjobb.⁹ Under 2018 betalade Arbetsförmedlingen ut nära 79 miljoner kronor fram till och med den 31 mars. Utbetalningarna sker i efterhand vilket innebär att en del av kostnaderna som är kopplade till perioder i slutet av 2017 har betalats ut först under 2018.¹⁰

Arbetsförmedlingen har alltså betalat ut cirka 155 miljoner kronor under den period som ingår i den här uppföljningen. De personer som har fått moderna beredskapsjobb har tidigare haft aktivitetsstöd eller etableringsersättning.

1.2.3 Särskilt regelverk för tillsättning av statliga tjänster

Arbetsgivarverket framhåller i en intervju med Statskontoret att moderna beredskapsjobb är anställningar som likt andra statliga anställningar enligt regeringsformen ska tillsättas utifrån sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet. Av anställningsförordningen (1994:373) framgår att arbetsgivaren vid den prövningen även kan beakta andra sakliga grunder utöver förtjänst och skicklighet, till exempel arbetsmarknadspolitiska mål. Det är enligt Arbetsgivarverket inte klarlagt hur bestämmelserna i anställningsförordningen står sig i förhållande till bestämmelserna om förtjänst och skicklighet i regeringsformen. En anställning inom moderna beredskapsjobb är en statlig anställning vilket innebär att den kan överklagas. Det är ännu inte prövat vad utfallet skulle bli om en person som inte ingår i målgrupperna för moderna beredskapsjobb överklagar ett anställningsbeslut.¹¹

---

⁹ Arbetsförmedlingen (2017), *Arbetsförmedlingens återrapportering 2017 – Ekonomiskt utfall inom Arbetsförmedlingen inom budgetåret 2017*, december 2017.

¹⁰ Arbetsförmedlingen (2018), *Arbetsförmedlingens återrapportering 2018 – Ekonomiskt utfall inom Arbetsförmedlingen inom budgetåret 2018*, mars 2018.

¹¹ Intervju Arbetsgivarverket, 2018-04-10.

1.3 Praktik i staten är en parallell satsning

En delvis parallell satsning som Statskontoret också har i uppdrag att följa upp är praktik i staten. Regeringen har uppdragit åt myndigheterna att under perioden 1 april 2016–31 december 2020 ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen. Myndigheterna ska i praktiksatsningen ta emot arbetssökande i målgrupperna nyanlända och personer med funktionsnedsättning som medför en nedsatt arbetsförmåga.¹² Nyanlända är alltså en gemensam målgrupp för båda satsningarna.

De moderna beredskapsjobben är subventionerade anställningar, men deltagarna i praktik i staten får ersättning genom Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. I och med att myndigheterna därmed inte behöver betala några sociala avgifter för praktikanterna blir myndigheternas kostnader lägre för en praktikplats än för ett beredskapsjobb.

De parallella satsningarna innebär att myndigheterna behöver förhålla sig till två arbetsmarknadspolitiska regeringsuppdrag samtidigt. En del myndigheter har kombinerat satsningarna genom att låta en person börja med praktik och sedan gå vidare till ett modernt beredskapsjobb om praktiken fungerar bra.¹³

1.4 Statskontorets uppdrag att följa upp de moderna beredskapsjobben

Statskontoret har i uppdrag att följa upp hur myndigheterna har bidragit till regeringens satsning på moderna beredskapsjobb. Uppföljningen ska baseras på underlag från både Arbetsförmedlingen och myndigheterna. Myndigheterna ska redovisa till Statskontoret i enlighet med de uppdrag som framgår av varje myndighets regleringsbrev för respektive år. Arbetsförmedlingen ska bistå Statskontoret med de underlag och upplysningar som Statskontoret kan behöva som komplement till myndigheternas redovisningar.

Uppföljningen ska bland annat visa:

- hur många lediga moderna beredskapsjobb som myndigheterna har informerat Arbetsförmedlingen om
- hur många av dessa jobb som tillsatts¹⁴
- anställningarnas omfattning
- vilka orter anställningarna är lokaliserade till

---

¹² Regeringsbeslut 2016-02-04, *Uppdrag till statliga myndigheter att ta emot nyanlända för praktik 2016–2018 m.m.* och Regeringsbeslut 2016-02-04, *Uppdrag till statliga myndigheter att ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2016–2018 m.m.* Uppdragen har förlängts till och med 2020, se regeringsbeslut från 2018-04-19.

¹³ Arbetsförmedlingen (2018), *Arbetsförmedlingens återrapportering 2017 – Förändringar av arbetsmarknadspolitiken*, 2018-02-22.

¹⁴ Frågan om hur många av de anmälda beredskapsjobben som har tillsatts har utgått på grund av att det inte finns underlag hos Arbetsförmedlingen för att besvara frågan. Se *Statskontoret dnr 2017/46-5 Tjänsteanteckning om uppdragsfråga*.

- exempel på arbetsuppgifter.

Den statistik som redovisas ska vara könsuppdelad om det inte finns skäl för annat. Statskontoret ska även redovisa en sammanställning av myndigheternas bedömning av förutsättningar för och planer på att anställa under de kommande tolv månaderna.

Statskontoret ska senast den 1 oktober 2017, den 1 juni 2018, den 1 juni 2019 och den 1 juni 2020 redovisa det samlade utfallet av regeringens satsning på moderna beredskapsjobb till regeringen.¹⁵ Uppdraget redovisas i sin helhet i bilaga 1.

Denna andra redovisning består av en promemoria som finns tillgänglig för nedladdning på Statskontorets webbplats.

1.4.1 Avgränsningar

I stort sett alla myndigheter har i sina regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att sträva efter att anställa personer i moderna beredskapsjobb och att redovisa sina insatser till Statskontoret. Domstolsverket har efter förfrågan sagt att de svarar för alla domstolar. Antalet myndigheter som ingår i uppföljningen blir då 204 stycken.

Det ingår inte i Statskontorets uppdrag att undersöka eventuella sysselsättnings- eller undanträngningseffekter i samband med anställningar inom moderna beredskapsjobb. I uppdraget ingår inte heller att följa upp vilken sysselsättning beredskapsjobbarna har efter avslutat beredskapsjobb.

1.4.2 Genomförande

Underlaget för att genomföra Statskontorets uppdrag består av tre delar:

- statistik från Arbetsförmedlingen för att besvara uppdragsfrågorna om omfattningen av moderna beredskapsjobb
- en enkät till 204 myndigheter för att redovisa myndigheternas planer och förutsättningar för moderna beredskapsjobb
- intervjuer med nio myndigheter om deras planer och syn på förutsättningar för moderna beredskapsjobb som ett komplement till enkäten.

Statskontoret har haft återkommande kontakter med Arbetsförmedlingen inför den andra redovisningen. Kontakterna har gällt både statistiken och Arbetsförmedlingens uppdrag om information och matchning.

Vi har träffat företrädare för Arbetsgivarverket och diskuterat deras arbete med att informera och stötta myndigheterna i arbetet med att inrätta moderna beredskapsjobb.

---

¹⁵ Regeringsbeslut 2017-02-23, *Uppdrag till Statskontoret att följa upp regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten.*

I Statskontorets projektgrupp har ingått Sara Berglund, Maria Karanta (projektledare) och Ola Norr. En intern referensgrupp har varit knuten till projektet.

Arbetsförmedlingen har faktagranskat kapitel 1 och 2. När vi refererar till intervjuer har intervjupersonerna fått granska dessa texter.

Statistik från Arbetsförmedlingen

Statskontoret använder statistik från Arbetsförmedlingen för att kunna redovisa det som anges i uppdraget om anställningarnas omfattning och vilka orter anställningarna är lokaliserade till.

Därutöver har vi uppgifter om hur de som har fått beredskapsjobb fördelar sig på målgrupperna långtidsinskrivna vid Arbetsförmedlingen och nyanlända. Vi har även uppgifter om funktionsnedsättning hos de personer som har fått beredskapsjobb. Statistiken från Arbetsförmedlingen gäller beslut om moderna beredskapsjobb under perioden 1 januari 2017–31 mars 2018.

Inför denna andra redovisning har vi dessutom hämtat in data från Arbetsförmedlingen som visar hur vanligt det är att de som har fått beredskapsjobb tidigare har haft praktik inom satsningen praktik i staten på samma myndighet eller på någon annan myndighet. Det visar hur myndigheterna hanterar de båda satsningarna och kan ge underlag för regeringens styrning av satsningarna framöver.

Vi har bearbetat uppgifterna från Arbetsförmedlingen. I kapitel 3 redovisar vi statistik med utgångspunkt i Arbetsförmedlingens uppgifter.

Enkät till alla myndigheter i mitten av mars 2018

För att undersöka myndigheternas planer och förutsättningar för moderna beredskapsjobb skickade Statskontoret en e-postenkät till 204 myndigheter den 14 mars 2018. Enkäten är i stort sett samma som den enkät som myndigheterna besvarade inför den första redovisningen. Myndigheternas registratorer fick enkäten med uppmaning att skicka den vidare till myndighetens personalchef eller HR-chef. Vi fick in svar från alla 204 myndigheter.

Myndigheternas svar på enkäten är den redovisning de ska göra till Statskontoret enligt sina uppdrag i regleringsbrev. Enkätfrågorna finns i bilaga 3. Resultaten från enkäten redovisas i kapitel 3 och 4.

Myndigheterna fick delvis olika frågor beroende på om de redan har anställda i moderna beredskapsjobb eller inte. De som har beredskapsjobb fick frågor om utbildningskrav, exempel på arbetsuppgifter och om de planerar att anställa fler. De som inte har planer på att anställa personer i beredskapsjobb fick ta ställning till ett antal orsaker till det.

Alla myndigheter fick ta ställning till ett antal påståenden om myndighetens förutsättningar för att anställa personer i beredskapsjobb. När vi utformade dessa påståenden tog vi hänsyn till de utmaningar som Arbetsförmedlingen identifierade i början av satsningen på moderna beredskapsjobb. Utmaningarna handlar om finansiering, matchning, information, stöd och

hur myndigheterna uppfattar syftet med beredskapsjobben.¹⁶ Myndigheterna har i Statskontorets enkät därutöver fått ta ställning till två viktiga frågor för satsningen på moderna beredskapsjobb. Dessa frågor är i vilken utsträckning de har lämpliga arbetsuppgifter för beredskapsjobben och hur Arbetsförmedlingen klarar sitt uppdrag att matcha arbetssökande till de beredskapsjobb som myndigheterna anmäler.

Alla myndigheter fick även svara på hur många anställda i beredskapsjobb de uppskattar att den egna myndigheten kommer att ha den 31 december 2018, den 30 juni 2019 (i intervall) och under 2020 (i intervall). Tidpunkterna gör det möjligt att ställa de uppskattade antalen mot regeringens förväntningar på 2 000 anställda 2018 och regeringens mål på 5 000 anställda 2020. Uppgifterna om uppskattat antal anställda den 30 juni 2019 blir ett av underlagen för att svara på uppdragsfrågan om myndigheternas planer på att anställa under de kommande tolv månaderna.

Intervjuer med nio myndigheter om förutsättningar för beredskapsjobb

Inför denna andra redovisning har vi intervjuat HR-personer vid nio myndigheter som ett komplement till enkäten till alla myndigheter. Intervjuerna är för få för att ge en generell bild av hur myndigheterna ser på förutsättningarna, men de har hjälpt oss att tolka enkätsvaren. Vi har fått en djupare förståelse för den bild av myndigheternas planer och förutsättningar som enkäten ger.

Vi har valt ut myndigheter av olika storlek och sådana som har anställt många, få eller inga personer i moderna beredskapsjobb. Följande myndigheter ingår i intervjustudien:

- Arbetsförmedlingen
- Bolagsverket
- Ekonomistyrningsverket
- Jordbruksverket
- Kriminalvården
- Länsstyrelsen i Jämtland
- Post- och telestyrelsen
- Riksarkivet
- Skogsstyrelsen

1.5 Disposition

I kapitel 2 beskriver vi omfattningen av beredskapsjobben och vilka som ha fått dem med hjälp av statistik från Arbetsförmedlingen.

I kapitel 3 beskriver vi myndigheternas planer på att inrätta moderna beredskapsjobb. Vi analyserar även arbetsuppgifterna för beredskapsjobben. I kapitel 4 beskriver vi hur myndigheterna ser på förutsättningarna för att anställa personer i beredskapsjobb. Underlagen

---

¹⁶ Se Arbetsförmedlingen (2017), *Arbetsförmedlingens återrapportering, Moderna beredskapsjobb i staten, 31 mars 2017*.

för kapitel 3 och 4 är enkäten till 204 myndigheter kompletterat med intervjuer med företrädare för nio myndigheter.

I kapitel 5 diskuterar vi resultatet av uppföljningen och lyfter fram några viktiga frågor för den fortsatta satsningen på moderna beredskapsjobb i staten.

2 Omfattningen av moderna beredskapsjobb till och med den 31 mars 2018

Statskontoret redovisar i detta kapitel statistik om moderna beredskapsjobb. Statistiken bygger på uppgifter ur Arbetsförmedlingens informationssystem, AIS, där myndigheten registrerar uppgifter om beslut kring de moderna beredskapsjobben och de personer som har fått dessa jobb.

2.1 Närmare 1 500 personer har fått beredskapsjobb i 133 myndigheter

Under perioden 1 januari 2017 till och med 31 mars 2018 har 133 myndigheter anställt närmare 1 500 personer i beredskapsjobb. Vid den förra uppföljningen, hade 65 myndigheter inrättat beredskapsjobb. Den förra uppföljningen gällde perioden fram till den 1 augusti 2017. Det är fler män än kvinnor som har fått beredskapsjobb, 57 procent män respektive 43 procent kvinnor. Målgruppen för moderna beredskapsjobb är heller inte helt jämställd. Män är överrepresenterade både i gruppen långtidsarbetslösa (53 procent män) och i gruppen nyanlända (57 procent män)¹⁷.

Arbetsförmedlingen har sedan starten 2017 totalt anställt 600 personer, vilket motsvarar fyra av tio av de som har fått beredskapsjobb. I den förra uppföljningen stod Arbetsförmedlingen för två tredjedelar av alla beredskapsjobb. Skogsstyrelsen har under samma period anställt drygt 240 personer. Kronofogden och Försäkringskassan har anställt 75 respektive 55 beredskapsjobbare.

Den myndighet som har flest beredskapsjobbare i förhållande till sin storlek är Skogsstyrelsen. Satsningen på jobb inom gröna näringar har bidragit starkt till att Skogsstyrelsen har många beredskapsjobb och till att de planerar att inrätta många fler. Skogsstyrelsen fick i december 2017 ett 3-årigt regeringsuppdrag att ta tillvara jobbpotentialen inom de gröna näringarna. Uppdraget ska genomföras i samverkan med flera andra myndigheter. Till uppdraget är särskilda medel avsatta, varav 135 miljoner kronor per år för Skogsstyrelsens räkning.¹⁸

Även Livrustkammaren¹⁹ har många beredskapsjobb i förhållande till sin storlek. Det har också Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen i Dalarnas län och Kronofogden (tabell 2.1).

I bilaga 2 redovisas alla myndigheter som har fått beslut om stöd till moderna beredskapsjobb.

---

¹⁷ Arbetsförmedlingens Återrapportering 2017, *Moderna beredskapsjobb i staten*, 30 november 2017.

¹⁸ Näringsdepartementet (2017), *Uppdrag att tillvarata jobbpotential inom de gröna näringarna*, N2017/07501/KSR.

¹⁹ Livrustkammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska palatset.

Tabell 2.1 Antal personer med moderna beredskapsjobb per myndighet, myndigheter med minst fem personer i beredskapsjobb, 1 januari 2017–31 mars 2018

Myndighet	Totalt	Kvinnor	Män	Årsarbets- krafter 2017	Kvot
Arbetsförmedlingen	600	304	296	13 243	45
Skogsstyrelsen	243	30	213	1 176	207
Kronofogdemyndigheten	75	42	33	1 997	38
Försäkringskassan	55	37	18	12 381	4
Kriminalvården	47	17	30	9 791	5
Polismyndigheten	41	17	24	26 237	2
Trafikverket	36	9	27	6 979	5
Skatteverket	35	19	16	9 396	4
Migrationsverket	25	11	14	3 689	7
Regeringskansliet	20	9	11	4 630	4
Sveriges domstolar	12	7	5	6 089	2
Sveriges lantbruksuniversitet	12	6	6	2 952	4
Lantmäteriet	11	6	5	1 895	6
Länsstyrelsen i Dalarnas län	9	7	2	225	40
Länsstyrelsen i Skåne län	9	5	4	470	19
Specialpedagogiska skolmyndigheten	7	4	3	926	8
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	6	2	4	182	33
Länsstyrelsen i Värmlands län	6	1	5	184	33
Riksarkivet	6	1	5	467	13
Umeå universitet	6	2	4	3 564	2
Uppsala universitet	6	3	3	5 960	1
Livrustkammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska palatset	5	1	4	61	82
Länsstyrelsen i Norrbottens län	5	3	2	259	19
Naturvårdsverket	5	3	2	462	11
Övriga	190	83	107		
Totalt	1 472	629	843		

Kommentar: Tabellen redovisar antal unika personer som har fått ett modernt beredskapsjobb. Det finns 12 personer som har haft beredskapsjobb på två olika myndigheter. Dessa personer redovisas för en av myndigheterna. Det totala antalet beredskapsjobb blir 1 484. Kvoten är beräknad som antal beredskapsjobb*1000/antal årsarbetskrafter.

Källa: Arbetsförmedlingen.

2.2 Beredskapsjobb i alla län

I alla finns det myndigheter som har inrättat beredskapsjobb.²⁰ Flest beredskapsjobb finns i Stockholms län, följt av Skåne län och Västra Götalands län. Könsfördelningen varierar betydligt mellan länen. I flera län är det relativt få moderna beredskapsjobb, varför man bör vara försiktig när det gäller slutsatser om könsfördelningen (tabell 2.2).

Tabell 2.2 Antal och andel personer som fått beredskapsjobb i olika län, andel kvinnor och män per län, 1 januari 2017–31 mars 2018

Län	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel kvinnor per län	Män	Andel män per län
Stockholm	341	23 %	161	47 %	180	53 %
Skåne	282	19 %	83	29 %	199	71 %
Västra Götaland	149	10 %	63	42 %	86	58 %
Västerbotten	60	4 %	23	38 %	37	62 %
Östergötland	58	4 %	31	53 %	27	47 %
Gävleborg	57	4 %	28	49 %	29	51 %
Västernorrland	51	3 %	19	37 %	32	63 %
Norrbottn	50	3 %	20	40 %	30	60 %
Jönköping	49	3 %	25	51 %	24	49 %
Uppsala	49	3 %	26	53 %	23	47 %
Jämtland	38	3 %	17	45 %	21	55 %
Dalarna	36	2 %	19	53 %	17	47 %
Södermanland	36	2 %	18	50 %	18	50 %
Örebro	36	2 %	12	33 %	24	67 %
Värmland	34	2 %	13	38 %	21	62 %
Halland	32	2 %	10	31 %	22	69 %
Kronoberg	31	2 %	19	61 %	12	39 %
Kalmar	27	2 %	15	56 %	12	44 %
Västmanland	23	2 %	8	35 %	15	65 %
Blekinge	22	1 %	14	64 %	8	36 %
Gotland	11	1 %	5	45 %	6	55 %
Totalt	1472	100 %	629	43 %	843	57 %

Källa: Arbetsförmedlingen.

²⁰ Länsfördelningen baseras på var det arbetsställe ligger där beredskapsjobbet finns.

2.3 Hälften långtidsarbetslösa och hälften nyanlända

Målgrupperna för de moderna beredskapsjobben är de som har varit inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin fler än 450 ersättningsdagar och nyanlända.

Närmare hälften av de som har fått beredskapsjobb är nyanlända (44 procent). Ungefär lika många är inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin (45 procent), men bara hälften av dessa har minst 450 ersättningsdagar (tabell 2.3).²¹ Fördelningen på målgrupper var likadan vid förra uppföljningen.

Bland de nyanlända är de kvinnor som har fått beredskapsjobb i minoritet (31 procent). Könsfördelningen bland de inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin som har fått beredskapsjobb är ganska jämn (52 procent kvinnor). Totalt sett är det fler män som har beredskapsjobb (57 procent).

Tabell 2.3 Antal och andel beredskapsjobbare olika grupper, andel kvinnor och män i varje grupp, 1 januari 2017–31 augusti 2018

Grupp	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
Nyanlända	653	44 %	204	31 %	449	69 %
Inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin, 450+ ersättningsdagar	354	24 %	179	51 %	175	49 %
Inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin, färre än 450 ersättningsdagar	306	21 %	162	53 %	144	47 %
Övriga	159	11 %	84	53 %	75	47 %
Totalt	1 472	100 %	629	43 %	843	57 %

Källa: Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen kommenterar den ojämna könsfördelningen i en återrapportering från november 2017. Myndigheten uppger att de moderna beredskapsjobben följer samma mönster som andra subventionerade anställningar: fler män än kvinnor får ta del av insatsen. En orsak som Arbetsförmedlingen tar upp i sin återrapportering är att anställningarna kan vara utformade för män snarare än kvinnor. Dessutom finns det något fler män än kvinnor både bland de långtidsarbetslösa och de nyanlända.²²

I tabellen ovan ingår personer som varit inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin i färre än 450 ersättningsdagar. Det finns också en ”övrig grupp” med personer som varken är inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin eller är nyanlända. Arbetsförmedlingen uppger

²¹ Arbetsförmedlingen kommenterar i faktagranskningen av promemorian att det är mycket svårt att fånga JOB 450+-dagar maskinellt på grund av överhoppningsbara perioder, retroaktiva beslut, felregistreringar samt ändringar av datum. Men Arbetsförmedlingen utgår från att arbetsförmedlarna endast fattar beslut för personer som ingår i någon av målgrupperna.

²² Arbetsförmedlingens återrapportering 2017, *Moderna beredskapsjobb i staten*, 30 november 2017.

att det främst är brister i myndighetens register som leder till att statistiken visar att personer som inte ingår i målgrupperna har fått beredskapsjobb.

2.3.1 Närmare en femtedel har en funktionsnedsättning

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är ingen uttalad målgrupp för moderna beredskapsjobb. Men närmare 140 beredskapsjobb (16 procent) har en registrerad funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Andelen är något högre för kvinnor (21 procent). Personerna med funktionsnedsättning finns nästan uteslutande i gruppen långtidsarbetslösa. Andelen med funktionsnedsättning är lika stor som vid förra uppföljningen.

2.3.2 Över hälften har eftergymnasial utbildning

Regeringens intentioner med beredskapsjobben är att myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Av de som har fått beredskapsjobb har 55 procent eftergymnasial utbildning, medan 28 procent har gymnasium som högsta utbildning. De allra flesta som får beredskapsjobb har alltså minst gymnasieutbildning (tabell 2.4). Utbildningsnivån hos beredskapsjobbarna såg likadan ut vid förra uppföljningen.

Vi kan inte dra några slutsatser om hur långt ifrån arbetsmarknaden personerna står utifrån dessa uppgifter om utbildningsnivå. Det kan finnas andra omständigheter som avgör om enkla jobb är lämpliga för dessa personer.

Tabell 2.4   **Utbildningsnivå hos de som har fått moderna beredskapsjobb 1 januari 2017–31 mars 2018**

	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
Saknar formell grundläggande utbildning	21	1 %	6	1 %	15	2 %
Förgymnasial utbildning	230	16 %	68	11 %	162	19 %
Gymnasial utbildning	413	28 %	199	32 %	214	25 %
Eftergymnasial utbildning	808	55 %	356	57 %	452	54 %
Totalt	1 472	100 %	629	100 %	843	100 %

Avrundade tal gör att andelarna inte summerar till 100 procent.

Källa: Arbetsförmedlingen.

Utbildningsnivån hos de långtidsarbetslösa mer än 450 dagar som har fått beredskapsjobb är lägre än hos de nyanlända. Av de långtidsarbetslösa har 46 procent en eftergymnasial utbildning, jämfört med 67 procent av de nyanlända. De som har fått beredskapsjobb har betydligt oftare högre utbildning än målgrupperna som helhet. I hela gruppen långtidsarbetslösa mer än 450 dagar har cirka 23 procent eftergymnasial utbildning. Motsvarande andel för nyanlända är 28 procent.²³

Bland de långtidsarbetslösa som har fått beredskapsjobb är det ungefär lika stor andel kvinnor som män som har en eftergymnasial utbildning, medan kvinnor har det i högre utsträckning bland de nyanlända. Åtta av tio nyanlända kvinnor som har beredskapsjobb har en eftergymnasial utbildning (tabell 2.5 och tabell 2.6).

Vi återkommer till diskussionen om beredskapsjobbarnas utbildningsnivå i kapitel 5.

Tabell 2.5 Utbildningsnivå hos inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin med än 450 dagar som har fått moderna beredskapsjobb 1 januari 2017–31 mars 2018

	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
Saknar formell grundläggande utbildning	1	0 %	1	0 %	0	0 %
Förgymnasial utbildning	98	15 %	44	13 %	54	17 %
Gymnasial utbildning	257	39 %	137	40 %	120	38 %
Eftergymnasial utbildning	304	46 %	159	47 %	145	45 %
Totalt	660	100 %	341	100 %	319	100 %

Källa: Arbetsförmedlingen.

²³ Arbetsförmedlingens åiterrapportering 2017, *Moderna beredskapsjobb i staten*, 30 november 2017.

Tabell 2.6 Utbildningsnivå hos nyanlända som har fått moderna beredskapsjobb, 1 januari 2017–31 mars 2018

	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
Saknar formell grundläggande utbildning	20	3 %	5	2 %	15	3 %
Förgymnasial utbildning	107	16 %	12	6 %	95	21 %
Gymnasial utbildning	90	14 %	26	13 %	64	14 %
Eftergymnasial utbildning	436	67 %	161	79 %	275	61 %
Totalt	653	100 %	204	100 %	449	100 %

Källa: Arbetsförmedlingen.

2.4 En fjärdedel av beredskapsjobbarna har haft praktik i staten tidigare

Praktik i staten är en satsning som riktar sig till målgrupperna nyanlända respektive personer med funktionsnedsättning med nedsatt arbetsförmåga. Nyanlända är alltså en gemensam målgrupp för praktik i staten och moderna beredskapsjobb. I förra uppföljningen konstaterade vi att det förekom hos 60 procent av myndigheterna att de som hade fått beredskapsjobb tidigare hade haft praktik. Hos 30 procent av myndigheterna hade alla eller nästan alla haft praktik. Dessa uppgifter baserade vi på myndigheternas svar på vår enkät.

Vi lyfte fram frågan i förra uppföljningen om det ligger i linje med regeringens intentioner att samma personer som har haft praktik i staten sedan får moderna beredskapsjobb. Det betyder ju att samma personer får hjälp i båda satsningarna.

Arbetsförmedlingen menar att det är ett medvetet arbetssätt från deras sida att hjälpa myndigheterna att se när det är möjligt och lämpligt att kombinera de båda uppdragen. Arbetsförmedlingen bedömer att det har varit en framgångsfaktor att kombinera praktik i staten och beredskapsjobb för både arbetsgivare och arbetssökande.²⁴

En del av företrädarna för de myndigheter som vi har intervjuat uppger att de först ger en person en praktikplats inom satsningen praktik i staten och först därefter ger en anställning som beredskapsjobbare. Flera myndigheter ser detta som en framgångsrik modell. Skogsstyrelsen planerar att låta de som ska börja som beredskapsjobbare först göra en månads praktik.²⁵ Myndigheternas förhållningssätt till dessa båda satsningar stämmer alltså i dessa fall överens med hur Arbetsförmedlingen har stöttat myndigheterna med att kombinera satsningarna. Ingen av de företrädare för de myndigheter som vi har intervjuat ser det som ett problem att samma personer får hjälp i båda satsningarna.

²⁴ Ibid.

²⁵ Intervju med Skogsstyrelsen, 2018-04-20.

I denna andra uppföljning har vi hämtat in statistik från Arbetsförmedlingen för att kunna redovisa hur vanligt det är att den som har fått ett modernt beredskapsjobb tidigare har haft en praktikplats inom praktik i staten. Uppgifterna gäller både de som har fortsatt på samma myndighet och de som har beredskapsjobbet och praktiken på olika myndigheter.

Statistiken visar att drygt en fjärdedel av beredskapsjobbarna har haft en praktikplats tidigare, vanligen på samma myndighet. Det är ingen nämnvärd skillnad mellan kvinnor och män (tabell 2.7).

Tabell 2.7 Antal och andel beredskapsjobbare som tidigare har haft en praktikplats inom satsningen praktik i staten.

	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
Praktik på samma myndighet	344	24 %	138	22 %	206	24 %
Praktik på annan myndighet	31	2 %	20	3 %	30	4 %
Praktik på samma och annan myndighet	19	1 %	9	1 %	10	1 %
Ingen praktik	1 078	73 %	462	74 %	597	71 %
Totalt	1 472	100 %	629	100 %	843	100 %

Källa: Arbetsförmedlingen.

2.5 Drygt 2 000 beslut om moderna beredskapsjobb

Arbetsförmedlingen registrerar beslut om anställningsstöd för den person som myndigheten har valt att anställa i ett modernt beredskapsjobb. Under perioden 1 januari 2017–31 mars 2018 fattade Arbetsförmedlingen beslut om drygt 2 000 moderna beredskapsjobb. En person kan ha fått flera beslut om beredskapsjobb, vilket innebär att besluten gäller färre personer – 1 472 personer. Färre beslut gäller kvinnor än män (42 procent respektive 58 procent). Andelen beslut som gäller kvinnor är något lägre än vid förra uppföljningen. Då var den 45 procent.

En dryg tredjedel av besluten har längden 12 månader, vilket är den maximala längden ett beslut får ha. Nästan lika många beslut har längden 3–6 månader. 16 procent är på 6–12 månader och lika många är kortare än 3 månader (tabell 2.8). Vid förra uppföljningen var det något större andel som var 12 månader, fyra av tio beslut.

Beslut om beredskapsjobb kan förlängas. En individ kan som längst ha modernt beredskapsjobb i längst 12 månader i taget, totalt längst 24 månader.

Tabell 2.8 Längd på beslutade beredskapsjobb 1 januari 2017–31 mars 2018

Beslutslängd	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
0–3 månader	318	16 %	124	15 %	194	16 %
>3–6 månader	640	31 %	292	34 %	348	30 %
>6–<12 månader	335	16 %	131	15 %	204	17 %
12 månader	740	36 %	307	36 %	433	37 %
Totalt	2 033	100 %	854	100 %	1 179	100 %

Källa: Arbetsförmedlingen.

De flesta av besluten om beredskapsjobb (88 procent) gäller 100 procent tjänstgöring. Det finns inte några större skillnader mellan beslut för kvinnor respektive män (tabell 2.9). Vid förra uppföljningen var andelen av besluten som gäller 100 procent tjänstgöring ännu större (94 procent).

Tabell 2.9 Omfattning på beslutade beredskapsjobb 1 januari 2017 – 31 mars 2018

Omfattning	Totalt	Andel	Kvinnor	Andel	Män	Andel
50 %	196	10 %	59	7 %	137	12 %
75 %	41	2 %	28	3 %	13	1 %
100 %	1 781	88 %	758	89 %	1 023	87 %
Övriga	15	1 %	9	1 %	6	1 %
Totalt	2 033	100 %	854	100 %	1 179	100 %

Källa: Arbetsförmedlingen.

3 Planer och arbetsuppgifter för beredskapsjobben

I det här kapitlet redovisar vi hur många och vilka myndigheter som har personer anställda i moderna beredskapsjobb och myndigheternas planer framöver. Vi redovisar även exempel på arbetsuppgifter för de moderna beredskapsjobben.

Kapitlet bygger huvudsakligen på den enkät som Statskontoret skickade ut i mitten av mars 2018 till 204 myndigheter som har uppdrag om moderna beredskapsjobb i sina regleringsbrev. Enkäten var i stort sett densamma som den som myndigheterna svarade på under juni och juli 2017 inför den första uppföljningen av moderna beredskapsjobb. Alla 204 myndigheter svarade på enkäten. Enkätresultaten kompletteras bland annat med resultaten från intervjuer som Statskontoret har genomfört med HR-personer på nio myndigheter. Mer information om enkäten och intervjuerna finns i kapitel 2.

3.1 Antalet myndigheter med beredskapsjobb har ökat stort

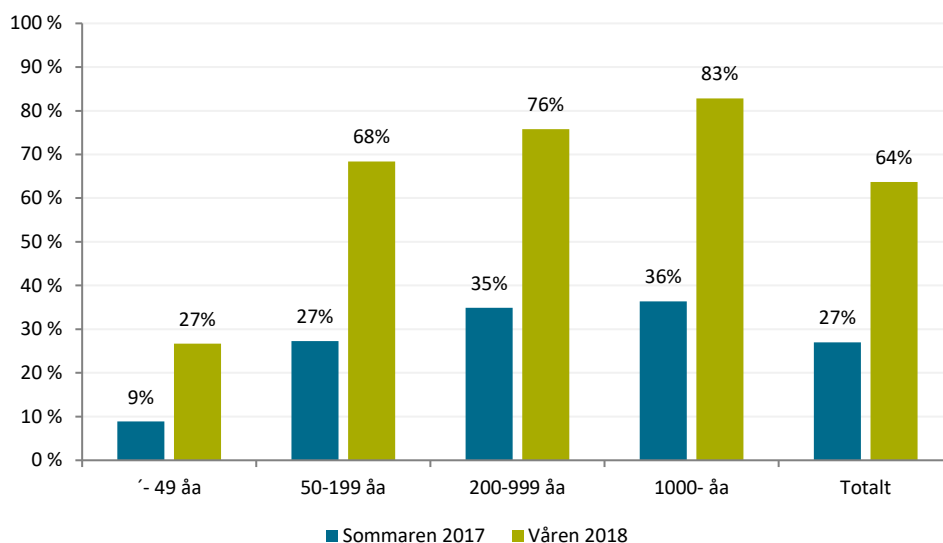
Två tredjedelar av myndigheterna (130 stycken) uppger i enkäten att de har anställda i moderna beredskapsjobb. Det är en stor ökning jämfört med den första uppföljningen, då bara en fjärdedel (53 stycken) hade inrättat beredskapsjobb.²⁶

Större myndigheter har beredskapsjobb i större utsträckning än mindre. Bland de största myndigheterna med 1 000 årsarbetskrafter eller fler har de allra flesta anställt personer i beredskapsjobb. Bland de minsta myndigheterna med upp till 49 årsarbetskrafter är det en dryg fjärdedel som har inrättat beredskapsjobb. Vid den förra uppföljningen hade bara några enstaka av de minsta myndigheterna anställt personer i beredskapsjobb (figur 3.1).

---

²⁶ Enligt Arbetsförmedlingens statistik för perioden 1 januari 2017 till och med 31 mars 2018 har 133 myndigheter inrättat beredskapsjobb. En möjlig förklaring till skillnaden i förhållande till enkäten är att enkäten ger en ögonblicksbild medan statistiken gäller för hela perioden.

Figur 3.1 Andel myndigheter med beredskapsjobb, fördelade på storleksklasser (antal årsarbetskrafter), sommaren 2017 respektive våren 2018

Källa: Statskontorets enkäter 2017 (198 svarande) och 2018 (204 svarande). Enkäten 2017 besvarades mellan 31 maj och 9 augusti. Enkäten 2018 besvarades mellan 14 mars och 13 april.

Anm: Förkortningen åa står för årsarbetskrafter.

En viktig förklaring till den snabba ökningen är troligen att den första uppföljningen gjordes tidigt, när satsningen var ny. Det är rimligt att förvänta sig en viss startsträcka. Det kan ta tid innan myndigheterna har beredskapsjobbare på plats, till exempel eftersom myndigheterna behöver definiera vilken typ av arbetsuppgifter som är lämpliga, formulera kravprofiler och hitta lämpliga kandidater.

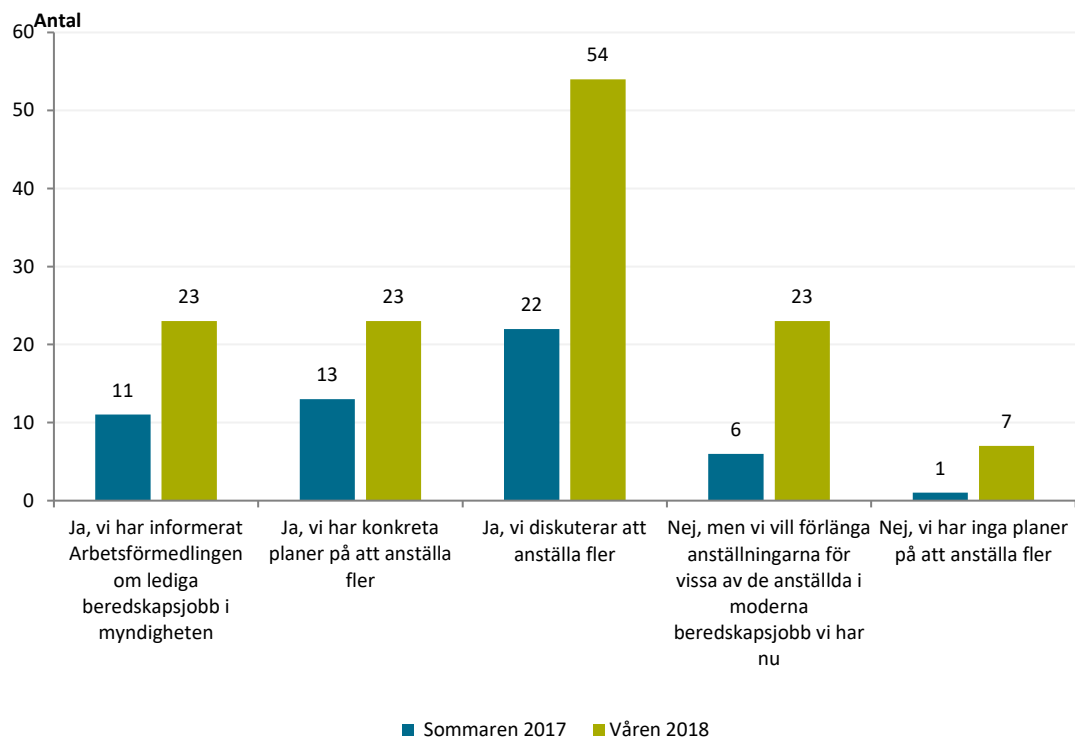
3.2 Myndigheterna planerar för fler beredskapsjobb

Myndigheterna fick i enkäten välja det svarsalternativ som passade bäst för att beskriva deras planer på att anställa beredskapsjobbare under de närmaste 12 månaderna. De som hade beredskapsjobbare fick frågan om de planerade att anställa fler och de som inte hade beredskapsjobbare fick frågan om de planerade att anställa personer i moderna beredskapsjobb. 80 myndigheter hade informerat Arbetsförmedlingen om lediga beredskapsjobb eller hade konkreta planer på att anställa fler eller att anställa för första gången.

3.2.1 46 myndigheter som har beredskapsjobbare planerar för fler inom ett år

Av de 130 myndigheter som har anställda i beredskapsjobb har 23 informerat Arbetsförmedlingen om fler beredskapsjobb och lika många har konkreta planer på att anställa fler de närmaste 12 månaderna. Drygt 50 myndigheter diskuterar att anställa fler. Drygt 20 myndigheter har inga planer på att anställa fler, men vill förlänga anställningarna för vissa av de beredskapsjobbare som de redan har. Några har inga planer på att anställa fler (7 myndigheter).

Figur 3.2 Planerar din myndighet att anställa fler personer i beredskapsjobb de närmaste 12 månaderna? Antal myndigheter som har beredskapsjobb. Sommaren 2017 och våren 2018

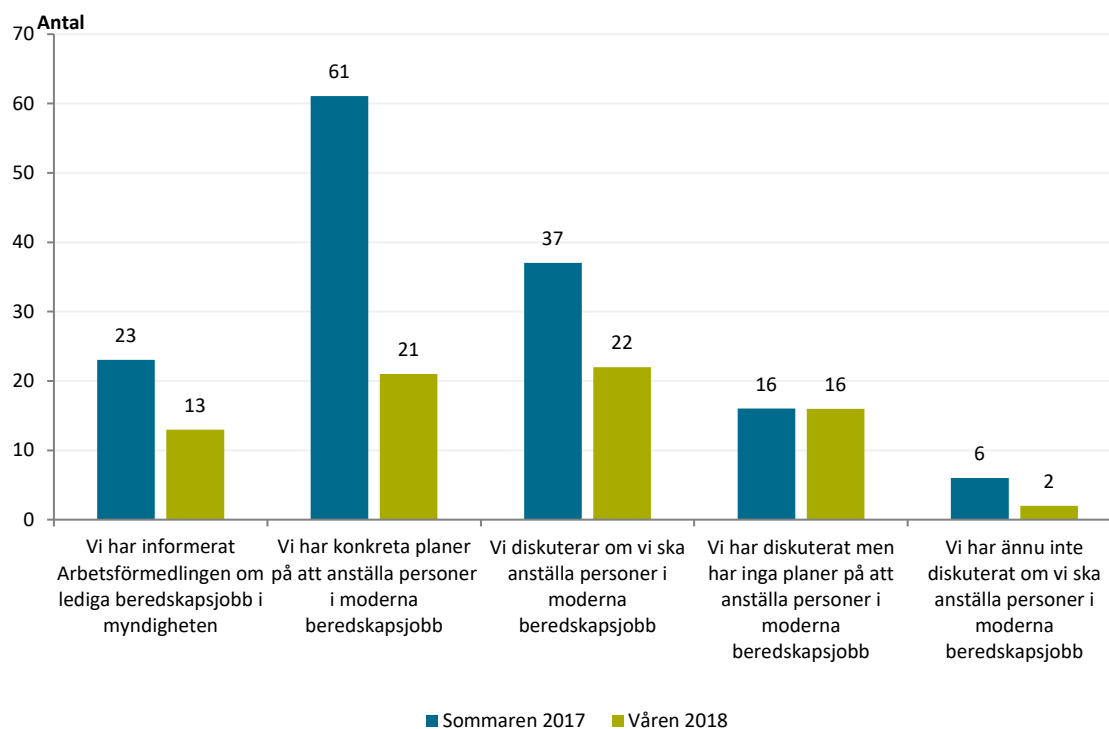

Källa: Statskontorets enkäter 2017 och 2018. Figuren baseras på svaren från de myndigheter som har anställda i beredskapsjobb: 2017: 53, 2018: 130.

3.2.2 34 myndigheter som inte har beredskapsjobb planerar att anställa
Sedan förra uppföljningen har många myndigheter som då inte hade beredskapsjobb inrättat sådana. Antalet myndigheter utan beredskapsjobb har minskat från 143 till 74.

Av dessa 74 myndigheter har 34 informerat Arbetsförmedlingen om lediga beredskapsjobb eller har konkreta planer på att anställa personer i beredskapsjobb. Det är 18 myndigheter som inte har några planer eller inte har diskuterat frågan (figur 3.3).

Figur 3.3 Vilka planer har din myndighet på att inrätta moderna beredskapsjobb de närmaste 12 månaderna? Antal myndigheter som inte har beredskapsjobbare. Sommaren 2017 och våren 2018

Källa: Statskontorets enkäter 2017 och 2018. Figuren baseras på svaren från de myndigheter som inte har anställda i beredskapsjobb: 2017: 143, 2018: 74.

De minsta myndigheterna (upp till 49 årsarbetskrafter) som inte har inrättat beredskapsjobb planerar i lägre utsträckning än större myndigheter att inrätta beredskapsjobb. En dryg tredjedel av dessa har informerat Arbetsförmedlingen eller har konkreta planer på att inrätta beredskapsjobb. Bland övriga myndigheter har omkring hälften informerat Arbetsförmedlingen eller har konkreta planer.

3.3 Regeringens ambition för 2018 ser ut att överträffas

Myndigheterna fick i sina enkätsvar uppskatta hur många anställda i moderna beredskapsjobb de kommer att ha i slutet av 2018. Myndigheternas svar summerar till närmare 2 800 personer, en bra bit över regeringens ambition på 2 000 personer 2018. Från april till december 2018 kommer närmare 50 myndigheter som inte har beredskapsjobb i dag att inrätta beredskapsjobb om myndigheternas uppskattningar stämmer.

3.3.1 Skogsstyrelsen väntas stå för närmare hälften av beredskapsjobben vid utgången av 2018

Skogsstyrelsen uppskattar att de kommer att ha 1 300 personer anställda i moderna beredskapsjobb den 31 december 2018. Därmed förväntas de stå för närmare hälften av de uppskattade beredskapsjobben vid den tidpunkten. Vid förra uppföljningen stod Arbetsförmedlingen för två tredjedelar av beredskapsjobben.

Skogsstyrelsen har möjlighet att anställa så många beredskapsjobbare trots att de bara har 800 anställda, för att myndigheten har ett regeringsuppdrag att ta tillvara jobbpotentialen inom de gröna näringarna (se avsnitt 2.1). De personer som Skogsstyrelsen ska sysselsätta inom de gröna näringarna placeras via Arbetsförmedlingen genom de olika stödformer som de kan använda, bland annat moderna beredskapsjobb. Det är alltså Arbetsförmedlingens beslut som i slutändan avgör om det blir moderna beredskapsjobb eller någon annan form. De flesta av de jobb som Skogsstyrelsen skapar inom ramen för uppdraget kommer enligt företrädare för myndigheten att ha formen av moderna beredskapsjobb. Myndigheten har avsatta resurser specifikt för satsningen vilket gör att de har möjlighet att bygga upp en organisation för att genomföra den.²⁷

3.3.2 10 myndigheter väntas stå för 80 procent av beredskapsjobben 2018

Efter Skogsstyrelsen är det Arbetsförmedlingen och Polismyndigheten som uppskattar att de kommer att ha flest anställda i moderna beredskapsjobb i slutet av 2018, 475 respektive 90 personer (tabell 3.1). Tio myndigheter väntas stå för drygt 2 200 beredskapsjobb i slutet av 2018. Det motsvarar 80 procent av antalet förväntade beredskapsjobb.

---

²⁷ E-post från Skogsstyrelsen till Statskontoret 2018-04-12; Intervju med Skogsstyrelsen 2018-04-20.

Tabell 3.1 Myndigheter som uppskattar att de kommer att ha flest anställda i beredskapsjobb den 31 december 2018

	Antal beredskapsjobb
Skogsstyrelsen	1 300
Arbetsförmedlingen	475
Polismyndigheten	90
Kriminalvården	75
Försäkringskassan	65
Kronofogdemyndigheten	60
Skatteverket	50
Trafikverket	50
Försvarsmakten	40
Regeringskansliet	30
Totalt	2 235

Källa: Statskontorets enkät.

En majoritet av alla myndigheter (60 procent) uppskattar att de kommer att ha 1–3 anställda i beredskapsjobb den 31 december 2018. En tredjedel av alla myndigheter svarar att de kommer att ha 1 beredskapsjobbare. Det är 27 myndigheter som uppger att de inte kommer att ha några beredskapsjobbare alls. I denna grupp finns även några stora myndigheter med minst 1 000 årsarbetskrafter. En av dessa är Migrationsverket. Migrationsverket kommenterar i enkäten att myndigheten befinner sig i omställning och att antalet anställda ska minska avsevärt inom de närmaste tre åren.

Ett krav för att få anställa moderna beredskapsarbetare är att myndigheten inte får ha sagt upp anställda på grund av arbetsbrist de senaste 12 månaderna. För statliga myndigheter innebär det som huvudregel att de inte får ha sagt upp personal på grund av arbetsbrist på den ort arbetstagaren ska arbeta.

3.4 Beredskapsjobb hos de allra flesta myndigheterna om ett år

Myndigheterna fick även uppskatta hur många anställda i moderna beredskapsjobb de kommer att ha om ungefär ett år, vid halvårsskiftet 2019. Två tredjedelar bedömer att de kommer att ha 1–5 beredskapsjobbare. Även hos de större myndigheterna är 1–5 beredskapsjobbare mest vanligt. Närmare hälften av de största myndigheterna uppskattar att de kommer att ha högst 10 beredskapsjobb.

Drygt 20 procent (10 stycken) av de minsta myndigheterna (högst 49 årsarbetskrafter) uppger att de inte kommer att ha några beredskapsjobbare alls den 30 juni 2019. Även enstaka större myndigheter gör samma bedömning (tabell 3.2). Totalt svarar 14 myndigheter att de inte kommer att ha några beredskapsjobbare då. Ungefär lika många har ingen uppfattning.

Tabell 3.2 Myndigheternas uppskattningar av antalet personer i moderna beredskapsjobb den 30 juni 2019, fördelning efter antal årsarbetskrafter

Antal personer i beredskapsjobb	Totalt	–49 åa	50–199 åa	200–999 åa	1000– åa
0	7 %	22 %	5 %	2 %	0 %
1–5	65 %	64 %	88 %	64 %	31 %
6–10	11 %	0 %	2 %	23 %	17 %
11–20	4 %	0 %	0 %	6 %	14 %
21–50	2 %	0 %	0 %	0 %	11 %
51–100	1 %	0 %	0 %	0 %	9 %
Över 100	1 %	0 %	0 %	2 %	6 %
Ingen uppfattning	8 %	13 %	5 %	5 %	11 %
Antal svarande	204	45	57	66	35

Källa: Statskontorets enkät.

Myndigheterna fick avslutningsvis uppskatta hur många anställda i moderna beredskapsjobb de kommer att ha under 2020 – när satsningen ska avslutas. De svarar på liknande sätt som i förra frågan. Det är 11 myndigheter som uppger att de inte kommer att ha några beredskapsjobb under 2020. Närmare en femtedel har ingen uppfattning.

Om myndigheternas uppskattningar stämmer kommer ungefär lika många myndigheter ha beredskapsjobb under 2020 som vid halvårsskiftet 2019. Bara ett fåtal nya myndigheter med beredskapsjobb väntas tillkomma det sista året.

3.5 Många myndigheter ställer krav på utbildning för beredskapsjobben

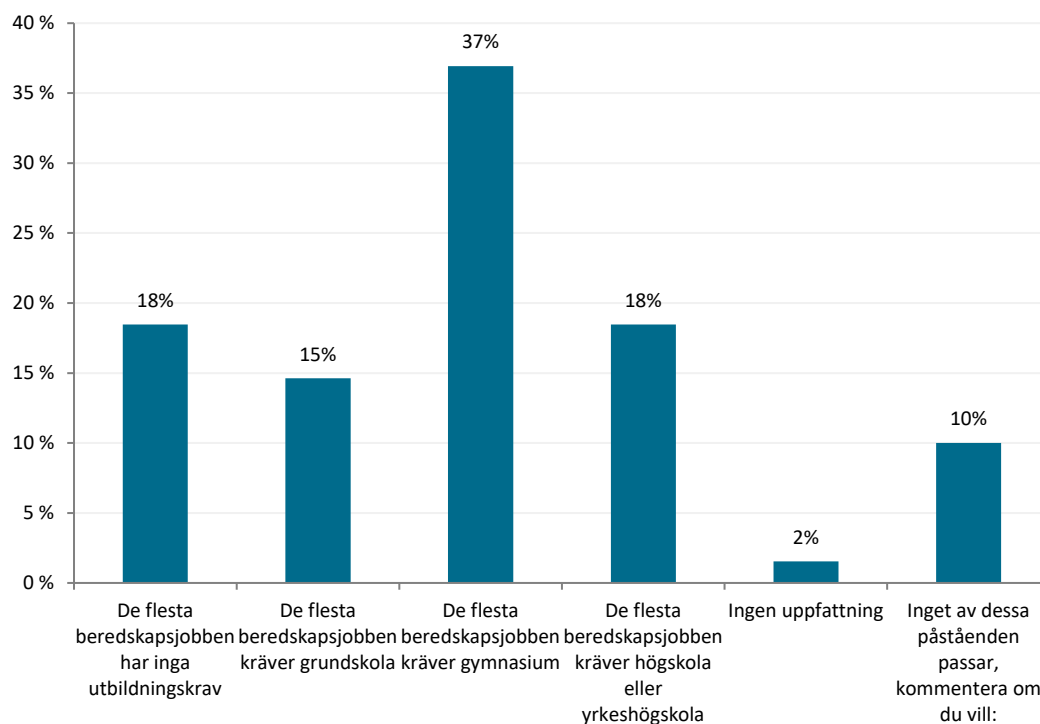
Regeringens intentioner med de moderna beredskapsjobben är att myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. En tredjedel av myndigheterna svarar att de flesta beredskapsjobben kräver högst grundskola. Hos en dryg tredjedel kräver de flesta jobben gymnasium, medan närmare en femtedel av myndigheterna kräver högskola för de flesta av jobben. Drygt hälften av myndigheterna (55 procent) uppger alltså att de flesta beredskapsjobben kräver minst gymnasium (figur 3.4).

Man kan tolka lägre kvalifikationskrav som att det inte finns några krav eller att grundskola är ett krav. I det senare fallet betyder detta att det bara är en tredjedel av myndigheterna som har lägre kvalifikationskrav för de flesta beredskapsjobben

Arbetsförmedlingen pekar i en återrapportering på att myndigheten har en viktig roll i att skapa rätt förväntningar på vad myndigheterna kan tänka sig för arbetsuppgifter och krav på de som myndigheterna anställer från målgruppen.²⁸

Figur 3.4 Utbildningskrav för moderna beredskapsjobb

²⁸ Arbetsförmedlingens återrapportering 2017, *Moderna beredskapsjobb i staten*, 30 november 2017.

Källa: Statskontorets enkät, 130 svarande

3.5.1 De som har anställt flest har låga utbildningskrav

Utbildningskraven ser ganska lika ut hos myndigheter av olika storlek. De myndigheter som har anställt allra flest beredskapsjobb, Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen, anger i enkäten att de flesta jobben inte har några utbildningskrav. Det uppger också Kriminalvården. Dessa tre myndigheter står sammantaget för drygt 60 procent av alla beredskapsjobb.

I intervjuer anger företrädare för dessa myndigheter att de ställer låga krav för vissa tjänster och något högre krav, till exempel gymnasieutbildning eller körkort, för andra.

En del av myndigheterna i vår intervjustudie ställer höga krav på utbildning i kravprofilen. En intervjuerson nämner att det kan göra det lättare att sälja in moderna beredskapsjobb till de chefer som ska ta emot beredskapsjobb. Myndigheter har generellt en högre utbildningsnivå än andra sektorer i samhället.²⁹ Ett intryck vi har fått från intervjuerna är att det därför kan kännas angeläget för myndigheterna att även beredskapsjobbarna har en utbildning som är relevant för myndighetens verksamhet.

²⁹ Tre fjärdedelar av de statsanställda hade en eftergymnasial utbildning 2016. Arbetsgivarverkets webbplats, *Statsanställdas utbildningsnivå 2016*.

3.5.2 Utbildningskrav och även hög utbildningsnivå hos beredskapsjobbarna

Arbetsförmedlingens statistik visar att över hälften (55 procent) av beredskapsjobbarna har en eftergymnasial utbildning (se även kapitel 2). Bland nyanlända har två tredjedelar eftergymnasial utbildning och bland de långtidsarbetslösa har nästan hälften eftergymnasial utbildning. De som har fått beredskapsjobb har ofta högre utbildning än vad som gäller för dessa målgrupper generellt.

Enkätsvaren visar att drygt hälften av myndigheterna ställer krav på lägst gymnasieutbildning. Statistiken visar också att det är mycket vanligt att de som anställs inom moderna beredskapsjobb har hög utbildning.

I kapitel 5 diskuterar vi förhållandet mellan krav, kvalifikationer och arbetsuppgifter för de moderna beredskapsjobben.

3.6 Framför allt enklare arbetsuppgifter men även kvalificerade arbetsuppgifter förekommer

Regeringens intentioner att beredskapsjobben ska vara enkla jobb verkar i huvudsak stämma överens med hur beredskapsjobben är utformade. Att drygt hälften av myndigheterna anger att de flesta beredskapsjobben kräver minst gymnasium verkar inte ha fått något större genomslag på arbetsuppgifterna. Men myndigheterna har tolkat regeringsuppdraget på olika sätt.

Det övergripande intrycket från de exempel på arbetsuppgifter som myndigheterna anger i enkäten är att det framför allt handlar om enklare arbetsuppgifter. Ofta använder myndigheterna uttryck som ”assistera” och ”hjälpa till” vilket kan tolkas som att personerna inte har något eget ansvar för arbetsuppgiften. Men det finns även exempel på mer kvalificerade uppgifter eller specialiserade uppgifter som ”utredande uppgifter som kräver högskola”, ”nationalekonomisk analys” och ”animering och filmning”. De flesta av de företrädare för myndigheter vi har intervjuat har uppfattat att det ska handla om enkla arbetsuppgifter. Men det finns också exempel på myndigheter som har tolkat gjort en mer flexibel tolkning av regeringsuppdraget. De anser att beredskapsjobbarna även kan ha mer kvalificerade arbetsuppgifter.

3.6.1 Vanligast att myndigheter ger exempel på arbetsuppgifter inom internservice, arkiv och enklare administration

En kategorisering av alla 130 myndigheters exempel på arbetsuppgifter visar att de vanligaste exemplen handlar om följande:

- Internservice eller vaktmästaruppgifter
- Arbete med arkiv och register
- Blandad enklare administration

En dryg tredjedel av myndigheterna anger vart och ett av dessa områden.

Därutöver har vi kunnat identifiera följande områden för arbetsuppgifter:

- Digitalisering
- Handläggning, projektadministration
- Konferens, reception, kundmottagning
- Kök, matsal, lokalvård
- Ekonomiadministration
- IT-support
- Kommunikation, webbplats
- Naturvård, röjning
- Bilunderhåll
- Arbetsmarknadsprojekt
- Lärarassistent, forskningsassistent
- Laboratoriearbete
- Personaladministration

3.6.2 De myndigheter som anställt flest har också i huvudsak enklare arbetsuppgifter

I tabell 3.3 redovisas svaren från de myndigheter som har inrättat flest beredskapsjobb.

Tabell 3.3 Exempel på arbetsuppgifter hos de myndigheter som har inrättat flest beredskapsjobb

Myndighet	Exempel på arbetsuppgifter för moderna beredskapsjobb
Arbetsförmedlingen	<ul style="list-style-type: none"> vaktmästarassistent, arbetsförmedlarassistent och administratörsassistent uppgifter som inte är myndighetsutövning, till exempel allmänna råd, allmänna upplysningar, oförbindande besked i övrigt, viss service och rutinbetonade registreringsärenden som inte leder till rättsverkningar uppgifter i Direktservice (kundmottagning) på lokala Arbetsförmedlingskontor där uppgifterna är att guida arbetssökande och informera om hur de söker jobb
Skogsstyrelsen	<ul style="list-style-type: none"> naturvård och skötsel inventering röjningsarbete rusta vandringsleder bekämpa invasiva arter ogräs- och vegetationsbekämpning sköta skyddad skog
Kronofogdemyndigheten	<ul style="list-style-type: none"> enklare administrativa arbetsuppgifter som att ta hand om post till myndigheten, administrera och starta upp enklare ärenden som myndigheten tar emot via e-post utreda enklare ärenden och lägga grunden för beslut som ska leda till att skulder regleras gallring av arkiverat material och sortera ut handlingar som ska bevaras
Försäkringskassan	<ul style="list-style-type: none"> administrativa arbetsuppgifter utredande uppgifter stöd i handlägningsprocesser juridiska uppgifter stöd i statistikarbete projektadministration webbredaktörsarbete kontroller i ansökningsprocesser praktiska arbetsuppgifter som att hålla ordning i fika- och lunchrum posthantering (både fysisk och digital) delaktighet i workshops kopplat till nyanlända medborgare stödja i arbetet med aktivitetsbaserade arbetsplatser registreringar i ärendehanteringssystem
Kriminalvården	<p>Ofta är det arbeten av enklare och praktisk karaktär, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> administratörer servicetekniker köksbiträde vaktmästare lokalvårdare produktionsledare kriminalvårdare

Polisen	<ul style="list-style-type: none"> • administrativa arbetsuppgifter • vaktmästeri • garagebiträde
Trafikverket	<ul style="list-style-type: none"> • vägtruminventering • stationsvärd • stöd till projektingenjör • kundvärd
Skatteverket	<ul style="list-style-type: none"> • assisterande administrativa arbetsuppgifter • stöttning i delar av handlägningsförfarande • bemötande med medborgarna på servicekontor • internservice
Migrationsverket	<p>Uppgifterna har bestått av enklare administrativa uppgifter, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • registrera inkomna handlingar • hjälpa handläggare med enklare administrativa arbetsuppgifter • scanna för diarieföring • hjälpa till med sortering av papper för arkivering, diarieföring • sekreterare på arbetsplatsträffar • boka tolkar • kopiera material inför möten • följa med medarbetare verksamhetsmöten, sitta med vid ärendegenomgångar • vara behjälplig med inskanningen av dokument • kuvertera och posta beslut och liknande • förbereda lokaler och material under gruppinformationer • hålla i ordning i konferenslokalerna, ställa i ordning med möbler inför möten etc.

Källa: Statskontorets enkät.

Exemplen visar att de myndigheter som har anställt flest beredskapsjobb ofta har enkla arbetsuppgifter för denna målgrupp. Försäkringskassan utmärker sig här genom att en del av arbetsuppgifterna som myndigheten ger exempel på kan anses vara kvalificerade arbetsuppgifter, till exempel utredande och juridiska uppgifter. I enkäten har myndigheten uppgett att de flesta beredskapsjobb kräver minst gymnasium.

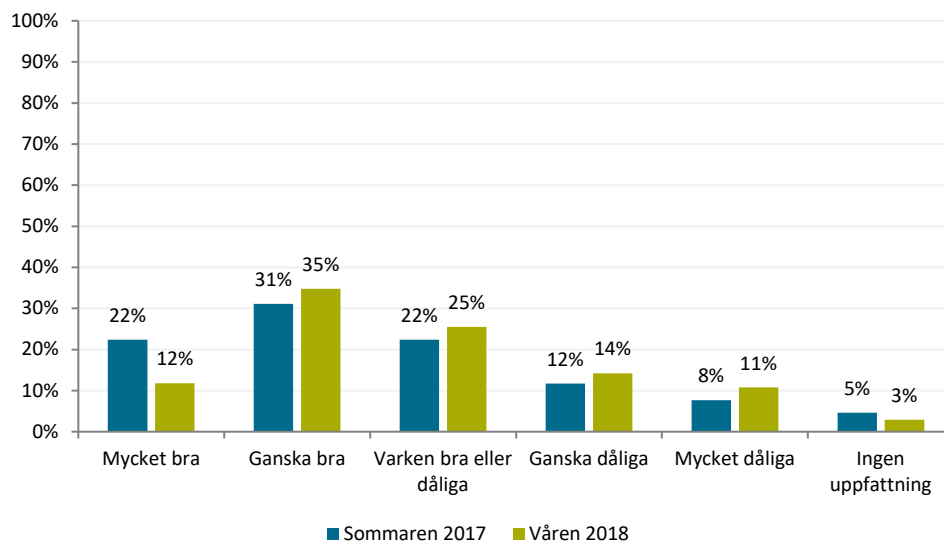
4 Förutsättningar för moderna beredskapsjobb

I det här kapitlet redovisar vi hur myndigheterna ser på förutsättningarna att anställa beredskapsjobbare. Resultaten i detta kapitel bygger på Statskontorets enkät och intervjuer.

4.1 Knappt hälften av myndigheterna anser att förutsättningarna för beredskapsjobb är bra

I enkäten fick myndigheterna bedöma förutsättningarna för att anställa personer i moderna beredskapsjobb. Jämfört med förra uppföljningen är det en något lägre andel som anser att förutsättningarna är mycket eller ganska bra (47 jämfört med 53 procent). En fjärdedel anser att förutsättningarna är mycket eller ganska dåliga (figur 4.1). De som inte har beredskapsjobbare är mer negativa än de som har beredskapsjobbare – 38 respektive 18 procent tycker att förutsättningarna är dåliga.

Figur 4.1 På det hela taget, hur bedömer du din myndighets förutsättningar att anställa personer i moderna beredskapsjobb de närmaste 12 månaderna? Sommaren 2017 och våren 2018

Källa: Statskontorets enkäter 2017 (196 svarande) och 2018 (204 svarande).

Myndigheter med 200–999 årsarbetskrafter är mest positiva till förutsättningarna på det hela taget. Drygt 60 procent av dem anser att förutsättningarna är mycket eller ganska bra. De minsta och de allra största myndigheterna är minst positiva. Runt fyra av tio myndigheter i dessa grupper anser att förutsättningarna är bra.

4.2 Det finns tydliga utmaningar men också framgångsfaktorer

Myndigheterna har ett antal utmaningar när det gäller att genomföra satsningen. Det visar myndigheternas svar på frågorna i enkäten och den bild vi fått genom våra intervjuer hos ett antal myndigheter. Framför allt handlar utmaningarna om att hitta lämpliga arbetsuppgifter och att kunna avsätta resurser för att genomföra satsningen. Framgångsfaktorena handlar exempelvis om tydlig styrning från myndighetens ledning och öronmärkta medel för beredskapsjobben.

4.2.1 Fortfarande en minoritet som är positiva till att de har lämpliga arbetsuppgifter

Liksom vid förra uppföljningen är det en minoritet av myndigheterna som instämmer i att de har lämpliga arbetsuppgifter för moderna beredskapsjobb.³⁰ Fyra av tio av de som har inrättat beredskapsjobb instämmer i detta. Bland de som inte har beredskapsjobb instämmer bara en fjärdedel i att de har lämpliga arbetsuppgifter.

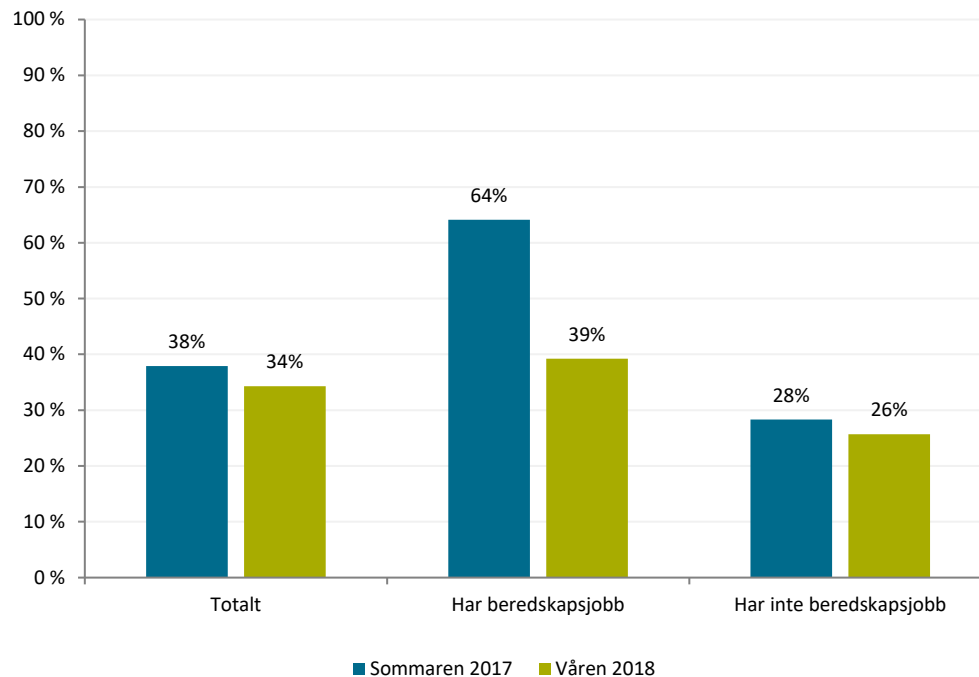
Vid förra uppföljningen var de som hade inrättat beredskapsjobb betydligt mer positiva till att de hade lämpliga arbetsuppgifter. Då instämde två tredjedelar i detta jämfört med drygt en fjärdedel av de myndigheter som inte hade beredskapsjobb. Det kan bero på att det har tillkommit många myndigheter som kanske inte har samma förutsättningar och intresse för uppdraget att ordna beredskapsjobb som de som var tidigt ute. Men totalt är andelen som instämmer i att de har lämpliga arbetsuppgifter bara något lägre i denna uppföljning (34 procent våren 2018 jämfört med 38 procent sommaren 2017, figur 4.2).

De minsta myndigheterna anser i lägre utsträckning än större myndigheter att de har lämpliga arbetsuppgifter för beredskapsjobb (27 procent jämfört med 40 procent av de största med minst 1 000 anställda).

---

³⁰ *Instämmer* betyder här 4 och 5 på en 5-gradig skala.

Figur 4.2 Andel myndigheter som instämmer i (svarar 4 och 5 på en 5-gradig skala) att de har lämpliga arbetsuppgifter för moderna beredskapsjobb

Källa: Statskontorets enkäter 2017 (196 svarande) och 2018 (204 svarande).

Arbetsförmedlingen skriver i sin återrapportering om moderna beredskapsjobb från november 2017 att myndigheten behöver förtydliga sin information om vilka arbetsuppgifter som är lämpliga.³¹ I en återrapportering från februari 2018 framgår att Arbetsförmedlingen har förtydligat att det är arbetsgivaren i samråd med parterna som avgör vilka arbetsuppgifter som är aktuella för respektive myndighet. Samtidigt uppger Arbetsförmedlingen att myndigheten fortsätter att försöka skapa rimliga förväntningar utifrån målgruppen.³² De företrädare för myndigheter som vi har intervjuat uppger att de samverkar med de fackliga organisationerna på övergripande nivå och på lokal nivå för varje tjänst inom moderna beredskapsjobb. Bilden är att de fackliga organisationerna är positiva och inte har haft några egentliga invändningar mot beredskapsjobben.

³¹ Arbetsförmedlingens återrapportering 2017, *Moderna beredskapsjobb i staten*, 30 november 2017.

³² Arbetsförmedlingens återrapportering 2017, *Förhindra och bryta arbetslöshet genom staten som arbetsgivare*, 22 februari 2018.

Få enkla arbetsuppgifter på grund av effektivisering och upphandling

De flesta företrädare för de myndigheter som vi har intervjuat har tolkat uppdraget som att det ska handla om enkla arbetsuppgifter med låga utbildningskrav. De flesta uppger också att det är tydligt att det är myndigheterna själva som ansvarar för att beredskapsjobbarna har lämpliga arbetsuppgifter. Men ett dilemma är att myndigheterna har effektiviserat sin verksamhet och därmed tagit bort en stor del av de enkla arbetsuppgifterna. Dessutom har myndigheterna ofta upphandlat tjänster som intern service. Därför kan det vara svårt för myndigheterna att hitta enkla arbetsuppgifter.

Öva svenska kan vara det viktigaste men en utmaning att hitta meningsfulla arbetsuppgifter

I intervjuerna kommer det också fram att det i synnerhet för nyanlända är viktigt att komma in på en svensk arbetsplats och att få öva sin yrkessvenska. Då spelar arbetsuppgifterna inte så stor roll. Men en utmaning för myndigheter med en hög grad av specialisering är då att hitta arbetsuppgifter som är meningsfulla, till exempel så att personen får nya färdigheter eller kan bidra till verksamheten på myndigheten. Något som de intervjuade också nämner är att beredskapsjobbare inledningsvis är en slags lärling, men när personen kommer in i arbetet kan det börja likna ett ordinarie arbete. Då kan det enligt vissa intervjupersoner vara lämpligt att diskutera anställningsformen och om personen ska söka en ordinarie tjänst i stället.

Olika förutsättningar för myndigheterna att hitta arbetsuppgifter

Bilden från intervjuerna är att olika typer av myndigheter har vitt skilda förutsättningar att hitta lämpliga arbetsuppgifter för moderna beredskapsjobb. Exempelvis kan myndigheter med stor kundkontakt ha möjlighet att anställa så kallade kundvärdar som exempelvis kan hjälpa till att slussa personer vidare och guida personer som använder digitala verktyg. Myndigheter som behöver hjälp med att skanna material kan hitta arbetsuppgifter i det arbetet. Naturvård är ett specialfall. Det sammanfaller med regeringsuppdraget om gröna näringar, som har gjort det möjligt för Skogsstyrelsen att anställa fler beredskapsjobbare än myndigheten själv har anställda. För expertmyndigheter med hög utbildningsnivå kan det vara en utmaning att hitta arbetsuppgifter för beredskapsjobbare, även om viljan finns.

Ett annat hinder som framkommer i både intervjuer och öppna svar i enkäten är att stora delar av verksamheten i några myndigheter omfattar känslig information eller har höga säkerhetskrav. Det gör att det inte går eller är svårt att anställa beredskapsjobbare inom dessa delar av verksamheten.

Internt stöd för att hitta lämpliga arbetsuppgifter

De företrädare för myndigheter som vi har intervjuat nämner ett antal strategier för att hitta lämpliga arbetsuppgifter. En sak som kommit upp är att det är viktigt med stöd till cheferna i olika delar av myndigheten, till exempel när det gäller hur de kan tänka för att hitta lämpliga arbetsuppgifter på sin enhet eller avdelning. En idé som nämndes var att låta medarbetare skriva ner vad de gör under en dag för att identifiera var avlastning kan vara till nytta. Det skulle även kunna skapa delaktighet bland medarbetarna. En annan idé är att

samla arbetsuppgifter från olika funktioner och enheter för att på så vis få ihop en heltids-tjänst. Slutligen kan myndigheten sprida goda exempel på beredskapsjobb bland medarbetare och chefer och på så vis väcka intresse.

I våra intervjuer framkommer att stödmaterial för arbetet med moderna beredskapsjobb har tagits fram på olika håll. Länsstyrelsen i Jämtland har tagit fram stödmaterial i form av filmer med inspirerande och goda exempel samt en workshopmall för att stötta enhetschefer som har svårt att få med sig gruppen. Det handlar delvis om att hitta lämpliga arbetsuppgifter, men även om andra aspekter, exempelvis handledning. Kriminalvården har tagit fram internt stödmaterial som chefer och HR använder sig av och som myndigheten också har delat med sig av till andra myndigheter. Även Arbetsförmedlingens personalavdelning har tagit fram stöd till cheferna när det gäller vilka arbetsuppgifter som inte är lämpliga för beredskapsjobb, till exempel myndighetsutövning och ensamarbete.³³

4.2.2 En minoritet av myndigheterna anser att den ekonomiska ersättningen är tillräcklig

Knappt fyra av tio myndigheter instämmer i vår enkät att den ekonomiska ersättningen för moderna beredskapsjobb är tillräcklig. Det är en högre andel än vid förra uppföljningen, då bara 31 procent instämde i detta (figur 4.3).

De minsta myndigheterna är betydligt mindre positiva till den ekonomiska ersättningen – bara en femtedel är uttalat positiva jämfört med närmare hälften av dem med 200–999 årsarbetskrafter. En tredjedel av de minsta myndigheterna har ingen uppfattning. Arbetsgivarverket framför till Statskontoret att den kostnad det innebär att anställa moderna beredskapsjobbare är särskilt problematisk för små myndigheter.³⁴

Myndigheternas uppfattningar om resurserna för handledning är tillräckliga eller inte ser lika ut som vid förra uppföljningen. Bara en femtedel instämmer i att de är tillräckliga (figur 4.3). Fyra av tio är uttalat negativa till att resurserna för handledning är tillräckliga.

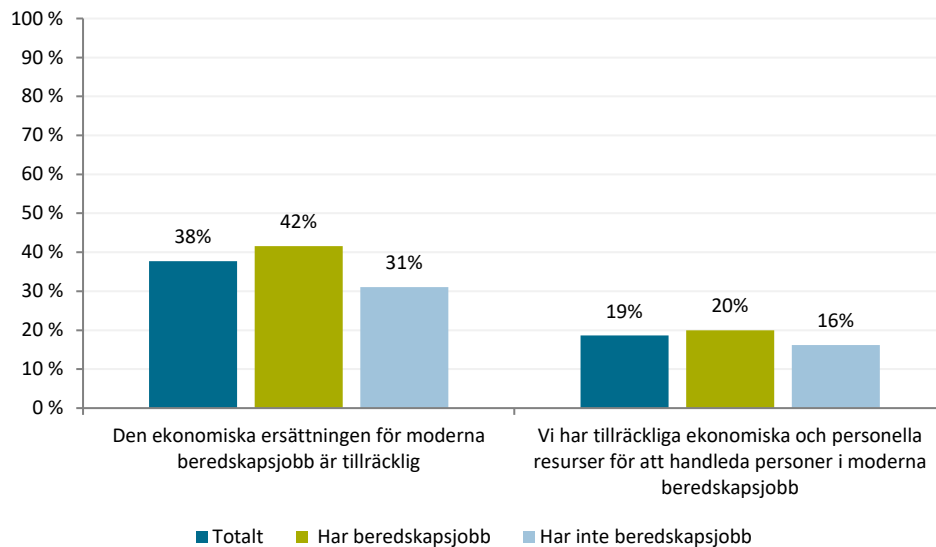
De minsta och de största myndigheterna är minst positiva när det gäller resurser för handledning: 11 respektive 14 procent instämmer. Myndigheter med 200–999 årsarbetskrafter instämmer i högst utsträckning (24 procent).

---

³³ Intervju med Länsstyrelsen Jämtland, 2018-04-13; Intervju med Kriminalvården, 2018-04-24; Intervju med Arbetsförmedlingen 2018-04-17.

³⁴ Intervju med Arbetsgivarverket, 2018-04-10.

Figur 4.3 Andel myndigheter som instämmer i följande påståenden om ekonomisk ersättning och resurser för handledning

Källa: Statskontorets enkät, 204 svarande.

Att avsätta resurser för handledning kan vara ett hinder för myndigheterna

I våra intervjuer med företrädare för några myndigheter framkommer att det sällan ses som ett problem att den ekonomiska ersättningen för moderna beredskapsjobb inte helt täcker lönekostnaderna inklusive sociala avgifter. Precis som enkätresultaten indikerar är det snarare de ekonomiska och personella resurserna som krävs för att handleda beredskapsjobbarna som framhålls som ett problem. Något som också kommer fram i intervjuerna är att utbildningsnivån inom många myndigheter är hög och att det därför kan vara svårt att hitta handledare för personer som genomför enkla arbetsuppgifter. Enligt några intervju-personer är arbetstrycket på myndighetens personal också högt, vilket gör det svårt att hitta personer som kan avsätta tid för handledning.

Centralt avsatta medel kan underlätta genomförandet

Intervjuerna visar också att många anser att det är resurskrävande och ansträngande för myndigheterna att ta in beredskapsjobbare och att det därför krävs att ledningen är tydlig med att moderna beredskapsjobb ska prioriteras för att det ska bli av. En framgångsfaktor som intervju-personerna nämner är att avsätta medel centralt som avdelningarna kan ta del av om de tar in beredskapsjobbare. Vår respondent från Kriminalvården uppger att myndigheten har lagt 7 miljoner kronor i årets budget som ska användas till kostnader för beredskapsjobb såsom handledning, introduktionsutbildning, lön för en person som ansvarar för moderna beredskapsjobb, och extra kostnader för lön för beredskapsjobbare. Tanken är att de lokala avdelningarna inte ska behöva bekosta beredskapsjobben.³⁵ Kriminalvården hade fram till sista mars 2018 anställt 47 beredskapsjobbare och uppskattar att de kommer att ha

³⁵ Intervju med Kriminalvården, 2018-04-24.

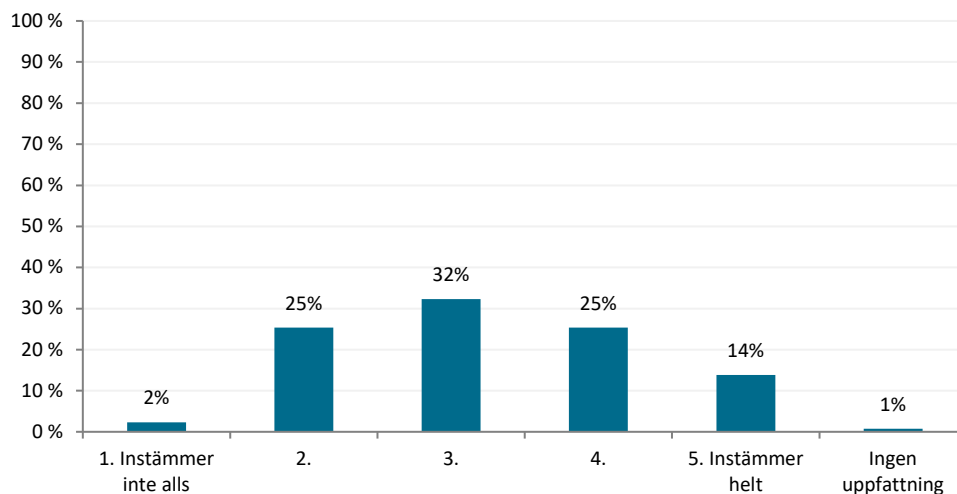
75 beredskapsjobb i slutet av 2018. I Skogsstyrelsens fall nämner respondenterna att det finns resurser inom regeringsuppdraget *Tillvarata jobbpotentialen i de gröna näringarna* (se avsnitt 2.1). Det gör att myndigheten har resurser och förutsättningar för att anställa ett stort antal beredskapsjobb.³⁶

4.2.3 Knappt fyra av tio är positiva till Arbetsförmedlingens matchning

Myndigheternas uppfattningar om Arbetsförmedlingens matchningsarbete är likartade jämfört med förra uppföljningen. Knappt fyra av tio myndigheter som har inrättat beredskapsjobb instämmer i att Arbetsförmedlingen kan matcha lämpliga arbets sökande mot de arbetsuppgifter som myndigheten erbjuder. En minoritet är uttalat negativa av de myndigheter som har inrättat beredskapsjobb (27 procent, figur 4.4). Av de myndigheter som inte har beredskapsjobb har många ingen uppfattning och bara ett fåtal instämmer i påståendet.

De största myndigheterna med minst 1 000 årsarbetskrafter är mest positiva till matchningsarbetet medan de med 50–199 årsarbetskrafter är minst positiva.

Figur 4.4 Ta ställning till påståendet "Arbetsförmedlingen kan matcha lämpliga arbets sökande mot de arbetsuppgifter min myndighet erbjuder", myndigheter som har inrättat beredskapsjobb

Källa: Statskontorets enkät 2018

Sänkta krav och dialog med Arbetsförmedlingen kan underlätta matchningen

Det framkommer i våra intervjuer att det är viktigt att få till en bra kravprofil för att matchningen och tillsättningen av tjänsten ska bli lyckade. Något som bland annat kommit fram vid HR-träffar anordnade av Arbetsgivarverket är att många myndigheter har ställt höga krav i kravprofilerna, vilket kan försvåra matchningen. De intervjuade anser att det är

³⁶ Intervju med Skogsstyrelsen, 2018-04-20.

viktigt med en bra dialog med Arbetsförmedlingen för att lyckas med kravprofilen. Bilden som framkommer är att det kan variera mycket hur kontakten och dialogen med Arbetsförmedlingen fungerar. I intervjuerna och i öppna svar i enkäten ges exempel på att matchningen kan fungera bra, men också exempel som visar att vissa myndigheter inte har fått några kandidater från Arbetsförmedlingen.

Flera av intervjupersonerna nämner att det kan fungera bra att utgå ifrån några kandidater när man tar fram kravprofilen. I Jämtlands län har en etableringskoordinator varit anställd av länsstyrelsen under två år, och koordinatören har bland annat hjälpt myndigheterna i länet med att formulera kravprofiler och i kontakten med Arbetsförmedlingen. Det finns eller har funnits liknande koordinatörer i några andra län, främst i Norrland.³⁷

4.2.4 En majoritet är positiva till Arbetsförmedlingens och Arbetsgivarverkets information och stöd

Liksom vid förra uppföljningen ser en majoritet av myndigheterna positivt på Arbetsförmedlingens respektive Arbetsgivarverkets information och stöd om moderna beredskapsjobb. De myndigheter som har beredskapsjobb är något mer positiva än de som inte har beredskapsjobb (figur 4.5). Något fler är uttalat negativa till Arbetsförmedlingens stöd och information än till Arbetsgivarverkets.

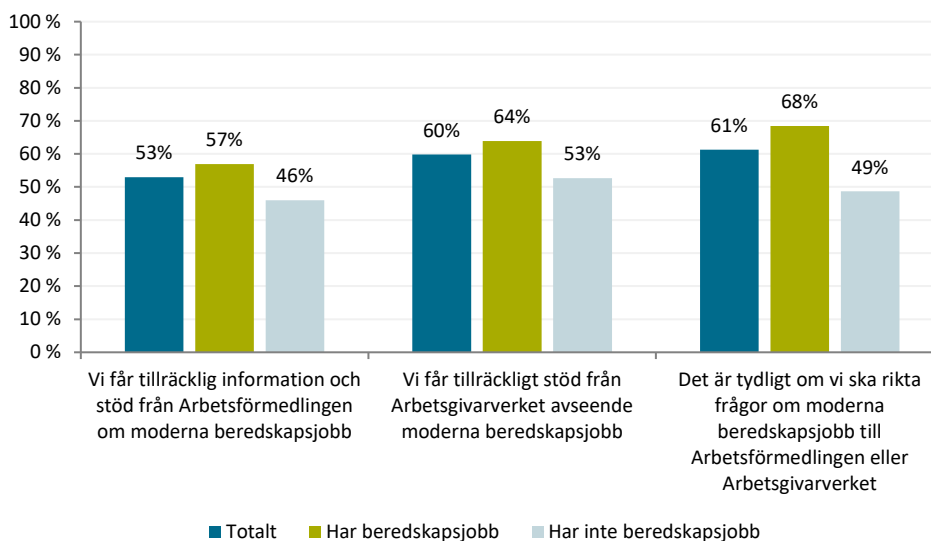
De minsta myndigheterna (med högst 49 årsarbetskrafter) är minst positiva till stödet och informationen. Det gäller särskilt stödet från Arbetsgivarverket. Knappt hälften av de minsta myndigheterna instämmer i att detta stöd är tillräckligt jämfört med närmare 70 procent av de största myndigheterna (med minst 1 000 årsarbetskrafter).

Det verkar vara relativt tydligt vilken av dessa myndigheter som ska svara på olika frågor om moderna beredskapsjobb; sex av tio myndigheter instämmer i att detta är tydligt (figur 4.5). Men de minsta myndigheterna är återigen mindre positiva. Knappt hälften instämmer i att detta är tydligt, jämfört med närmare 70 procent av de största myndigheterna.

---

³⁷ Intervju med Länsstyrelsen i Jämtlands län, 2018-04-13.

Figur 4.5 Andel myndigheter som instämmer (svarar 4 och 5 på en 5-gradig skala) i påståendena nedan om Arbetsförmedlingen och Arbetsgivarverket.

Källa: Statskontorets enkät, 204 svarande.

De företrädare för myndigheter som vi har intervjuat är i stort sett eniga om att Arbetsgivarverkets information är tydlig och tillräcklig. De HR-träffar som Arbetsgivarverket ordnar verkar också vara uppskattade. Men intervjuerna ger en mer varierad bild av Arbetsförmedlingens information och stöd. Bilden är att många har en bra kontaktperson hos Arbetsförmedlingen, men att det också förekommer att det är svårt att få kontakt med kontaktpersonen. Vissa av de vi intervjuat uppger även att samarbetet med Arbetsförmedlingen fungerar olika väl i olika delar av landet. På vissa håll, exempelvis i Jämtland, har en etableringskoordinator fungerat som en kontaktyta mot Arbetsförmedlingen. Denna koordinator har bland annat deltagit i en ”matchningstimme” hos Arbetsförmedlingen varje vecka. På så vis har etableringskoordinatören kunnat få överblick över tillgängliga kandidater och kommunicera den bilden till myndigheterna i länet.³⁸

4.2.5 Sex av tio av de som har beredskapsjobb ser dessa som en resursförstärkning

En majoritet (60 procent) av de myndigheter som har beredskapsjobb instämmer i att dessa jobb är en resursförstärkning (figur 4.6). Det är en något högre andel än vid förra uppföljningen, då andelen var 55 procent. Närmare 15 procent instämmer inte.

Myndigheterna är mindre positiva till sannolikheten att beredskapsjobbarna senare ska få en ordinarie anställning i myndigheten. Av de myndigheter som har beredskapsjobb in-

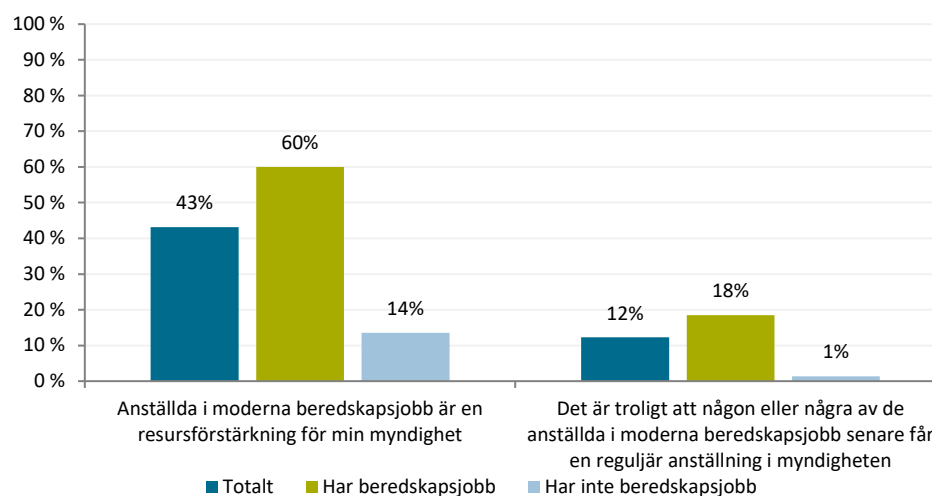
³⁸ Intervju Länsstyrelsen Jämtland, 2018-04-13.

stämmer 18 procent i att detta är troligt. Det är en något större andel än vid förra uppföljningen, då bara 13 procent instämde. En tredjedel har ingen uppfattning, jämfört med hälften vid förra uppföljningen.

De minsta myndigheterna instämmer i lägre grad än större myndigheter. Det gäller både om att beredskapsjobbarna är en resursförstärkning och om det är troligt att de får en ordinarie anställning senare.

Över hälften av de myndigheter som inte har beredskapsjobb har ingen uppfattning om dessa frågor.

Figur 4.6 Andel myndigheter som instämmer i följande påståenden om resursförstärkning och reguljär anställning

Blandad bild från intervjuerna om beredskapsjobbarna blir en resursförstärkning

Vissa av de företrädare för myndigheter som vi har intervjuat uppger att beredskapsjobbarna snabbt blir en resursförstärkning. Några uppger att det kan ta relativt lång tid innan beredskapsjobbarna blir en resursförstärkning, och andra att vissa beredskapsjobbare blir en resursförstärkning och andra inte.

Enligt våra intervjupersoner varierar det om myndigheterna ser möjligheter till ordinarie anställning för beredskapsjobbarna. De framhåller att personerna i så fall måste söka en tjänst i konkurrens med andra, men att erfarenheten från beredskapsjobbet kan vara en fördel. En företrädare för Kriminalvården uppger att myndigheten ser arbetet med moderna beredskapsjobb som en del i kompetensförsörjningsprocessen. Myndigheten vill skapa intresse för att söka ett ordinarie arbete eller vikariat i myndigheten. Myndigheten ser det även som en tillgång att få in andra kulturer och språk i verksamheten, vilket kan bidra till att de kan möta klienterna på ett bättre sätt.³⁹

³⁹ Intervju med Kriminalvården, 2018-04-24.

Intervjuerna ger exempel på hur beredskapsjobbarna har påverkat verksamheten positivt

Överlag ger de företrädare för myndigheter som vi har intervjuat en bild av att beredskapsjobbarna har mycket att tillföra verksamheten. Beskrivningen av beredskapsjobbarna, speciellt nyanlända, är att det handlar om drivna personer som är glada över att de har fått jobb. Mervärden för organisationen som nämnts är att medarbetarna som handleder beredskapsjobbarna känner att de bidrar till mångfald, att kompetensen i organisationen höjs och att beredskapsjobbarna bidrar med nya insikter och perspektiv. Arbetet med moderna beredskapsjobb kan enligt vissa respondenter även ses parallellt med myndigheternas arbete för mångfald.

5 Avslutande diskussion

Satsningen på moderna beredskapsjobb i staten har nu pågått i närmare ett och ett halvt år. Två tredjedelar av myndigheterna har inrättat moderna beredskapsjobb och de flesta planerar att ha beredskapsjobb om ett år.

Regeringens intentioner med satsningen på moderna beredskapsjobb är att myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Vi kan konstatera att

- de moderna beredskapsjobben i huvudsak är enkla
- de som har fått beredskapsjobb är jämnt fördelade på målgrupperna långtidsarbetslösa respektive nyanlända.

Regeringens intentioner att beredskapsjobben ska vara enkla jobb verkar på det hela taget vara uppfyllda och fördelningen mellan målgrupperna är jämn. Beredskapsjobben i de största myndigheterna som har de stora volymerna av beredskapsjobb innehåller främst enklare arbetsuppgifter inom internservice, arkiv och enklare administration. Men det finns även myndigheter som har inrättat mer kvalificerade beredskapsjobb. Framöver förväntas enklare jobb inom naturvård att vara vanligast i och med regeringens satsning på jobb inom gröna näringar.

Men Statskontoret ser ändå ett antal områden som vi anser bör uppmärksammas i det fortsatta arbetet med satsningen. Dessa områden diskuterar vi nedan.

5.1 Viktigt att bevaka jämställdheten framöver

Fler män än kvinnor får moderna beredskapsjobb. Detta är ett mönster som även gäller andra subventionerade anställningar. När det gäller de som har fått moderna beredskapsjobb är kvinnor underrepresenterade främst i gruppen nyanlända.

Arbetsförmedlingen och myndigheterna bör i högre grad arbeta för att beredskapsjobben utformas på sådant sätt att kvinnor och män får möjlighet att delta på lika villkor. Men det finns flera strukturella och kulturella faktorer som bidrar till den sneda könsfördelningen i denna typ av insatser, inte minst när det gäller nyanlända. Det är traditionellt sett vanligare att män arbetar inom gröna näringar och där finns det många beredskapsjobb. Det kan ha bidragit till att det är fler män än kvinnor som har fått beredskapsjobb.

I Statskontorets fortsatta uppföljning av moderna beredskapsjobb blir det viktigt att bevaka jämställdhetsaspekten. Det är särskilt intressant att följa vilka konsekvenser satsningen på gröna näringar får för sammansättningen av beredskapsjobb, inte minst för fördelningen på kvinnor och män.

5.2 Det behövs mer vägledning om lämpliga arbetsuppgifter

Även om många beredskapsjobb hos de största myndigheterna är enkla visar Statskontorets enkät och intervjuer att många myndigheter har svårt att hitta lämpliga enkla arbetsuppgifter för beredskapsjobben. Vissa myndigheter som inte har kunnat ta fram enkla arbetsuppgifter har inrättat mer kvalificerade beredskapsjobb för att ändå kunna genomföra regeringsuppdraget. Företrädare för dessa myndigheter anser att det är viktigare att hjälpa målgruppen än att helt följa regeringens intentioner när det gäller arbetsuppgifternas karaktär.

5.2.1 Flera orsaker till att myndigheterna har svårt att erbjuda enkla arbetsuppgifter

En viktig orsak till att myndigheterna har svårt att hitta enkla arbetsuppgifter är att de har effektiviserat sin verksamhet och ofta har upphandlat intern service. Detta framkommer i intervjuerna och i myndigheternas öppna svar i enkäten. Det finns numera inte så många självklara enkla arbetsuppgifter. I intervjuerna framför flera att det är motsägelsefullt att be myndigheterna att effektivisera verksamheten och sedan be dem att ta in personer för att genomföra enkla arbetsuppgifter som inte längre utförs i tillräcklig omfattning. Andra menar att det fortfarande finns enkla arbetsuppgifter, men att det krävs kreativt tänkande och ansträngning hos myndigheterna för att hitta de enkla jobben.

5.2.2 Arbetsförmedlingen bör ta fram en vägledning för vad som kan vara enkla jobb

Arbetsförmedlingen har inte tydliggjort vilka arbetsuppgifter som kan vara lämpliga för moderna beredskapsjobb. Enligt Arbetsförmedlingen är det arbetsgivaren i samråd med parterna som avgör vilka arbetsuppgifter som är aktuella. Statskontoret anser att Arbetsförmedlingen behöver ge myndigheterna vägledning om hur de kan gå tillväga för att hitta lämpliga arbetsuppgifter.

Det finns exempel på underlag som Arbetsförmedlingen skulle kunna utgå ifrån för att ta fram en generell vägledning för alla myndigheter. Personalavdelningen på Arbetsförmedlingen har förtydligat vilka arbetsuppgifter som inte är lämpliga för moderna beredskapsjobb på Arbetsförmedlingen i syfte att ge stöd till cheferna på myndigheten. Det finns även vägledningmaterial som exempelvis Kriminalvården och etableringskoordinatören vid Länsstyrelsen i Jämtland har tagit fram.

Statskontoret föreslår att Arbetsförmedlingen tar fram en vägledning som kan hjälpa även mindre och specialiserade myndigheter att hitta lämpliga arbetsuppgifter för enkla jobb.

5.3 Viktigt att bevaka att de lågutbildade inte utesluts från beredskapsjobben

Den huvudsakliga bilden av beredskapsjobben är att de är enkla jobb. Trots det har de som har fått beredskapsjobb ofta hög utbildning. Drygt hälften av myndigheterna anger också att större delen av beredskapsjobben kräver minst gymnasieutbildning. En femtedel anger att de flesta jobben kräver eftergymnasial utbildning.

Sammantaget ger detta en komplex och motsägelsefull bild av att enkla jobb kombineras med relativt höga krav på utbildning och beredskapsjobbare med hög utbildning. Men den höga utbildningsnivån behöver inte vara ett problem. Även personer med hög utbildning kan stå långt ifrån arbetsmarknaden.

5.3.1 Nyanlända med hög utbildning får möjlighet att komma in på arbetsmarknaden

De personer som har fått beredskapsjobben har betydligt högre utbildningsnivå än målgrupperna som helhet. Det gäller särskilt de nyanlända kvinnor som har fått beredskapsjobb. Åtta av tio av dem har eftergymnasial utbildning.

Även om de nyanlända har hög utbildning är det sannolikt att många står långt från arbetsmarknaden, exempelvis på grund av att de ännu inte har tillräckliga kunskaper i svenska och inte är bekanta med svenska förhållanden. De företrädare för myndigheter som har anställt nyanlända beredskapsjobbare som Statskontoret har intervjuat lyfter fram många positiva exempel på att moderna beredskapsjobb kan ge nyanlända med hög utbildning möjlighet att öva sin yrkessvenska och komma in på en svensk arbetsplats.

5.3.2 Relevant utbildning särskilt viktigt för myndigheter

Statligt anställda har generellt sett en hög utbildningsnivå. Ett intryck vi har fått från intervjuerna är att det därför kan kännas angeläget för myndigheterna att även beredskapsjobbarna har en utbildning som är relevant för myndighetens verksamhet. Det kan vara en förklaring till att myndigheterna ställer krav på utbildning, trots att jobben är enkla.

Generellt är vår bild utifrån intervjuerna att de kandidater för beredskapsjobb som Arbetsförmedlingen presenterar för myndigheterna har stor betydelse för vilka som anställs. Vårt intryck från intervjuerna är att myndigheterna gärna vill ha kandidater med relevant utbildning för myndighetens kärnverksamhet, även om det handlar om enkla jobb där denna utbildning egentligen inte behövs.

5.3.3 Regeringen bör förtydliga intentionerna med satsningen

Denna uppföljning visar i likhet med Statskontorets förra uppföljning att personer med låg utbildning har fått beredskapsjobb i begränsad utsträckning. Statskontoret anser att regeringen bör förtydliga om det ligger i linje med intentionerna för satsningen att få med låg utbildning hittills har fått moderna beredskapsjobb. Vidare menar Statskontoret att Arbetsförmedlingen och myndigheter som inrättar beredskapsjobb bör bevaka om personer med låg utbildning systematiskt utestängs från beredskapsjobben.

5.4 Myndigheterna behöver prioritera beredskapsjobben om de ska ge mervärde

Statskontorets uppföljning ger en bild av att det ofta krävs en hel del ansträngningar från myndigheternas sida för att genomföra uppdraget att inrätta moderna beredskapsjobb på ett bra sätt. Samtidigt uppger många myndigheter i vår enkät, särskilt de små, att ersättningen från Arbetsförmedlingen inte är tillräcklig. Det gäller framför allt resurser för handledning.

För att beredskapsjobben ska bli av och kunna genomföras på sätt som ger mervärde för både individen och myndigheten behöver myndighetens ledning tydligt prioritera och avsätta egna resurser för handledning och övrig organisation kring beredskapsjobben. Stora myndigheter har generellt sett bättre förutsättningar för detta. I våra intervjuer ser vi exempel på att myndigheter som ser beredskapsjobbarna som en resurs och som anser att beredskapsjobbarna bidrar positivt till verksamheten har utsedda personer som driver på och samordnar satsningen.

5.5 De största myndigheterna behöver anställa ännu fler för att målet ska nås

Om myndigheternas planer stämmer kommer det att finnas moderna beredskapsjobb hos de allra flesta myndigheter om ett år. Två tredjedelar av alla myndigheter uppger att de kommer att ha enstaka beredskapsjobbare. De största myndigheterna kommer att stå för de största volymerna.

Skogsstyrelsen förväntas vid slutet av 2018 stå för närmare hälften av jobben i och med satsningen på gröna näringar. Regeringens ambition på 2 000 moderna beredskapsjobb 2018 kommer att överträffas om myndigheternas uppskattningar för 2018 stämmer. Men Statskontoret bedömer att det kan bli svårare att nå målet på 5 000 moderna beredskapsjobb år 2020.

Statskontoret vill lyfta fram två omständigheter som påverkar förutsättningarna för att nå målet om 5 000 beredskapsjobb under 2020:

- Antalet beredskapsjobb är starkt beroende av satsningen på gröna näringar. Om jobben inom gröna näringar blir moderna beredskapsjobb hos fler myndigheter kommer beredskapsjobben att bli fler. Men om satsningen på gröna näringar inte går som planerat kommer det att få negativa konsekvenser för antalet beredskapsjobb.
- Om ett år ser det ut som att de allra flesta myndigheter kommer att ha inrättat moderna beredskapsjobb. Statskontoret bedömer att det finns en risk för att antalet moderna beredskapsjobb inte kommer att öka så mycket efter det. Det kan vara så att myndigheterna redan 2019 bedömer att de har uppnått en rimlig volym av beredskapsjobb.

Statskontoret bedömer att de största myndigheterna behöver anställa ännu fler beredskapsjobbare för att öka sannolikheten för att det ska finnas 5 000 beredskapsjobb år 2020. Fler enstaka beredskapsjobb hos mindre myndigheter kommer troligen inte att öka volymen så mycket som krävs för att nå målet.

Bilaga 1

Regeringsuppdraget

Regeringen

Regeringsbeslut

1

2017-02-23
A2017/00436/A

Arbetsmarknadsdepartementet

Statskontoret
Box 8110
104 20 Stockholm

Uppdrag till Statskontoret att följa upp regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statskontoret att följa upp regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten.

Uppföljningen ska avse hur myndigheterna bidragit till regeringens satsning och baseras på underlag från såväl Arbetsförmedlingen som myndigheterna. Myndigheterna ska inkomma med en redovisning till Statskontoret i enlighet med de uppdrag som framgår av varje myndighets regleringsbrev för respektive år.

Arbetsförmedlingen ska bistå Statskontoret med underlag och upplysningar som Statskontoret kan behöva som komplement till myndigheternas redovisningar.

Av uppföljningen ska det bl.a. framgå hur många lediga moderna beredskapsjobb som myndigheterna har informerat Arbetsförmedlingen om och hur många av dessa jobb som tillsatts, anställningarnas omfattning, vilka orter anställningarna är lokaliserade till och exempel på arbetsuppgifter. Den statistik som redovisas ska vara könsuppdelad om det inte finns skäl för annat. Statskontoret ska även redovisa en sammanställning av myndigheternas bedömning av förutsättningar för och planer på att anställa under de kommande tolv månaderna.

Statskontoret ska senast den 1 oktober 2017, den 1 juni 2018, den 1 juni 2019 och den 1 juni 2020 redovisa det samlade utfallet av regeringens satsning på moderna beredskapsjobb till regeringen (Arbetsmarknads-

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-411 36 16
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Fredsgatan 8
E-post: a.registrator@regeringskansliet.se

departementet). Uppdraget ska slutredovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 1 mars 2021.

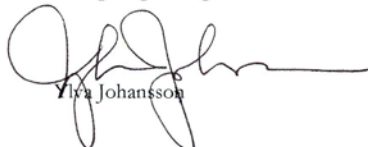
Bakgrund

Regeringen har i budgetpropositionen för 2017 presenterat en satsning på moderna beredskapsjobb i staten som ska införas successivt fr.o.m. 2017 och sysselsätta 5 000 personer år 2020. Regeringen anför i propositionen att de statliga myndigheterna, genom denna satsning, ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden (prop. 2016/17:1 utg. omr. 14, avsnitt 4.5).

Regeringen beslutade den 17 november 2016 om uppdrag till Arbetsförmedlingen att etablera en organisation för moderna beredskapsjobb i staten (dnr A2016/02180/A). Vidare ska Arbetsförmedlingen tillhandahålla lättillgänglig information om de moderna beredskapsjobben, informera om ersättnings utformning och matcha lämpliga arbetssökanden.

Av regleringsbrevet för 2017 framgår att de statliga myndigheterna ska eftersträva att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden för att utföra enklare arbetsuppgifter. Av regleringsbrevet för 2017 framgår även att myndigheterna ska lämna in en redovisning till Statskontoret senast den 1 augusti 2017 avseende myndighetens egna insatser vad gäller anställningar enligt instruktion från Statskontoret. Regeringen har även i uppdraget till Arbetsförmedlingen angett att myndigheterna förväntas ta fram lämpliga arbetsuppgifter som i dag inte utförs alls eller i otillräcklig omfattning och på lämpligt sätt informera om de lediga jobben.

På regeringens vägnar

Ylva Johansson

Ricky Ifwarsson

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/ BA, ESA och SFÖ
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
OFR/S,P,O
Saco-S
Seko
Buch-kretsen

Bilaga 2

Tabell med antal unika personer som har fått moderna beredskapsjobb per myndighet, 1 januari 2017–31 mars 2018

Myndighet	Kvinnor	Män	Totalt
Arbetsförmedlingen	304	296	600
Skogsstyrelsen	30	213	243
Kronofogdemyndigheten	42	33	75
Försäkringskassan	37	18	55
Kriminalvården	17	30	47
Polismyndigheten	17	24	41
Trafikverket	9	27	36
Skatteverket	19	16	35
Migrationsverket	11	14	25
Regeringskansliet	9	11	20
Sveriges Domstolar	7	5	12
Sveriges Lantbruksuniversitet	6	6	12
Lantmäteriet	6	5	11
Länsstyrelsen i Dalarnas län	7	2	9
Länsstyrelsen i Skåne län	5	4	9
Specialpedagogiska skolmyndigheten	4	3	7
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2	4	6
Länsstyrelsen i Värmlands län	1	5	6
Riksarkivet	1	5	6
Umeå universitet	2	4	6
Uppsala universitet	3	3	6
Livruskammaren och Skoklosters slott med stiftelsen Hallwylska palatset	1	4	5
Länsstyrelsen i Norrbottens län	3	2	5
Naturvårdsverket	3	2	5
Folkhälsomyndigheten		4	4
Kungliga Musikhögskolan	2	2	4
Lunds universitet	2	2	4
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1	3	4
Riksantikvarieämbetet	1	3	4
Sida	2	2	4
Transportstyrelsen		4	4
Tullverket		4	4
Ekonomistyrningsverket	1	2	3
Försvarsmakten		3	3
Inspektionen för vård och omsorg		3	3
Konstfack	3		3
Livsmedelsverket	2	1	3
Myndighet	Kvinnor	Män	Totalt
Läkemedelsverket	2	1	3
Länsstyrelsen i Blekinge län	2	1	3

Länsstyrelsen i Västerbottens län	1	2	3
Länsstyrelsen i Västernorrlands län	2	1	3
Socialstyrelsen	1	2	3
Statens institutionsstyrelse	1	2	3
Statens jordbruksverk	2	1	3
Stockholms konstnärliga högskola		3	3
Stockholms universitet	1	2	3
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	1	2	3
Örebro universitet	2	1	3
Energimarknadsinspektionen	1	1	2
Finansinspektionen	1	1	2
Göteborgs universitet		2	2
Högskolan i Halmstad	1	1	2
Karolinska institutet	1	1	2
Kemikalieinspektionen	1	1	2
Kungliga Konsthögskolan		2	2
Kustbevakningen		2	2
Linnéuniversitetet	1	1	2
Länsstyrelsen i Gotlands län	1	1	2
Länsstyrelsen i Hallands län	1	1	2
Länsstyrelsen i Jämtlands län		2	2
Länsstyrelsen i Kalmar län	2		2
Länsstyrelsen i Stockholms län		2	2
Länsstyrelsen i Västmanlands län		2	2
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	1	1	2
Malmö universitet	2		2
Naturhistoriska riksmuseet	1	1	2
Patent- och registreringsverket	1	1	2
Sameskolstyrelsen	1	1	2
Statens försvarshistoriska museer	1	1	2
Statens maritima museer	1	1	2
Statens museer för världskultur	1	1	2
Statens musikverk	1	1	2
Statens servicecenter	1	1	2
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	1	1	2
Allmänna reklamationsnämnden	1		1
Arbetsgivarverket		1	1
Barnombudsmannen		1	1
Boverket		1	1
Brottsoffermyndigheten		1	1
Centrala studiestödsnämnden	1		1
Ekobrottsmyndigheten		1	1
Myndighet	Kvinnor	Män	Totalt
Elsäkerhetsverket		1	1
Exportkreditnämnden	1		1
Fastighetsmäklarinspektionen	1		1

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhälle	1		1
Fortifikationsverket	1		1
Försvarets materielverk	1		1
Försvarshögskolan	1		1
Högskolan i Gävle	1		1
Högskolan i Skövde		1	1
Högskolan Väst	1		1
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring	1		1
Institutet för rymdfysik	1		1
Kammarkollegiet	1		1
Kommerskollegium	1		1
Konjunkturinstitutet	1		1
Konstnärnämnden	1		1
Länsstyrelsen i Jönköpings län		1	1
Länsstyrelsen i Södermanlands län		1	1
Länsstyrelsen i Örebro län		1	1
Mittuniversitetet		1	1
Myndigheten för press, radio och TV	1		1
Myndigheten för tillgängliga Medier	1		1
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	1		1
Nordiska Afrikainstitutet	1		1
Pensionsmyndigheten	1		1
Polarforskningssekretariatet		1	1
Revisorsinspektionen		1	1
Riksgäldskontoret	1		1
Rättsmedicinalverket		1	1
Sametinget	1		1
Sjöfartsverket	1		1
Statens energimyndighet	1		1
Statens fastighetsverk	1		1
Statens geotekniska institut	1		1
Statens historiska museer	1		1
Statens konstråd	1		1
Statens kulturråd		1	1
Statens skolinspektion		1	1
Statens tjänstepensionsverk	1		1
Statens veterinärmedicinska anstalt		1	1
Statens väg- och transportforskningsinstitut		1	1
Strålsäkerhetsmyndigheten		1	1
Svenska ESF-rådet		1	1
Svenska institutet		1	1
Myndighet	Kvinnor	Män	Totalt
Sveriges geologiska undersökning		1	1
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket		1	1
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet		1	1
Universitets- och högskolerådet	1		1
Verket för innovationssystem	1		1

Vägverket		1	1
Åklagarmyndigheten		1	1
Totalt	629	843	1472

Källa: Arbetsförmedlingen

Kommentar: Tabellen redovisar antal unika personer. Det finns 12 personer som har haft beredskapsjobb på två olika myndigheter. Dessa personer redovisas för en av myndigheterna. Det totala antalet beredskapsjobb blir 1 484.

Bilaga 3

Enkät till myndigheter

1) * Vänligen uppge namnet på din myndighet

2) * Jag som svarar på enkäten är

- Personalchef/HR-chef eller motsvarande
- Personalhandläggare/HR-strateg eller motsvarande
- Annan yrkesroll, ange vilken

3) * Har din myndighet en eller flera personer anställda i moderna beredskapsjobb?

- Ja
- Nej

4) * Vilka planer har din myndighet på att anställa personer i moderna beredskapsjobb de närmaste 12 månaderna?

Villkorsfråga: Besvaras av de som inte har anställda i moderna beredskapsjobb

- Vi har informerat Arbetsförmedlingen om lediga beredskapsjobb i myndigheten
- Vi har konkreta planer på att anställa personer i moderna beredskapsjobb
- Vi diskuterar om vi ska anställa personer i moderna beredskapsjobb
- Vi har diskuterat men har inga planer på att anställa personer i moderna beredskapsjobb
- Vi har ännu inte diskuterat om vi ska anställa personer i moderna beredskapsjobb

5) Kommentar

6) * Vilket av följande påståenden passar bäst för beredskapsjobben på din myndighet? Välj ett alternativ

Villkorsfråga: Besvaras av de som har anställda i moderna beredskapsjobb

- De flesta beredskapsjobben har inga utbildningskrav
- De flesta beredskapsjobben kräver grundskola
- De flesta beredskapsjobben kräver gymnasium
- De flesta beredskapsjobben kräver högskola eller yrkeshögskola
- Ingen uppfattning
- Inget av dessa påståenden passar, kommentera om du vill:

7) * Ge exempel på vanliga arbetsuppgifter för de moderna beredskapsjobben i din myndighet. Var så konkret som möjligt.

Villkorsfråga: Besvaras av de som har anställda i moderna beredskapsjobb

8) * Planerar din myndighet att anställa fler personer i moderna beredskapsjobb de närmaste 12 månaderna?

Villkorsfråga: Besvaras av de som har anställda i moderna beredskapsjobb

- Ja, vi har informerat Arbetsförmedlingen om lediga beredskapsjobb i myndigheten
- Ja, vi har konkreta planer på att anställa fler
- Ja, vi diskuterar att anställa fler
- Nej, men vi vill förlänga anställningarna för vissa av de anställda i moderna beredskapsjobb vi har nu
- Nej, vi har inga planer på att anställa fler

9) * Vilka orsaker finns till att din myndighet inte planerar att anställa fler personer i moderna beredskapsjobb? Flera orsaker kan väljas.

Villkorsfråga: Besvaras av de som inte planerar att anställa fler personer i moderna beredskapsjobb

- Vi har inga fler lämpliga arbetsuppgifter för moderna beredskapsjobb
- Den ekonomiska ersättningen för beredskapsjobben är inte tillräckligt hög
- Vi har inte tillräckliga resurser för att handleda fler personer i moderna beredskapsjobb
- Vi får inte tillräcklig information och stöd från Arbetsförmedlingen om moderna beredskapsjobb
- Arbetsförmedlingen har haft svårt att matcha lämpliga arbetssökande mot de arbetsuppgifter vi erbjuder
- Vi får inte tillräckligt stöd från Arbetsgivarverket avseende moderna beredskapsjobb
- Andra orsaker, ange vad

10) Kommentera gärna ditt svar

11) * Ta ställning till följande påståenden om din myndighets förutsättningar att anställa personer i moderna beredskapsjobb

	1. Instämmer inte alls	2.	3.	4.	5. Instämmer helt	Ingen uppfattning
Vi har lämpliga arbetsuppgifter för moderna beredskapsjobb	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har tillräckliga ekonomiska och personella resurser för att handleda personer i moderna beredskapsjobb	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den ekonomiska ersättningen för moderna beredskapsjobb är tillräcklig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetsförmedlingen kan matcha lämpliga arbetssökande mot de arbetsuppgifter vi erbjuder	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi får tillräcklig information och stöd från Arbetsförmedlingen om moderna beredskapsjobb	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi får tillräckligt stöd från Arbetsgivarverket avseende moderna beredskapsjobb	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det är tydligt om vi ska rikta frågor om moderna beredskapsjobb till Arbetsförmedlingen eller Arbetsgivarverket	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anställda i moderna beredskapsjobb är en resursförstärkning för min myndighet	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det är troligt att någon eller några av de anställda i moderna beredskapsjobb senare får en reguljär anställning i myndigheten	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12) Kommentera gärna ditt svar

13) * På det hela taget, hur bedömer du din myndighets förutsättningar att anställa personer i moderna beredskapsjobb de kommande 12 månaderna?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåliga
- Ganska dåliga
- Mycket dåliga
- Ingen uppfattning

14) Kommentera gärna ditt svar

15) * Hur många anställda i moderna beredskapsjobb uppskattar du att din myndighet kommer att ha den 31 december 2018? Uppskatta ungefärligt antal.

16) * Hur många anställda i moderna beredskapsjobb uppskattar du att din myndighet kommer att ha den 30 juni 2019?

- 0
- 1-5
- 6-10
- 11-20
- 21-50
- 51-100
- Över 100
- Ingen uppfattning

17) * Hur många anställda i moderna beredskapsjobb uppskattar du att din myndighet kommer att ha under 2020?

- 0
- 1-5
- 6-10
- 11-20
- 21-50
- 51-100
- Över 100
- Ingen uppfattning

18) * Jag som har besvarat enkäten har e-postadress: